

שאלה מז

תשום גזירה דחוק לתחום לדעת דהי' אסור חת
לתחום אבל אין לדעת מהר"ל אכן חביב הג"ל אין
תחומין לתעלה תי' אפי' להפוסק' דיש תחומי' לתעלה
תי' ע"י קניית שביתה ווראי' תותר כדעשע לדעת מהר"ל
אכן חביב שהבאתי :

ועל כל זה כתבתי דרך תשא ומתן כדי להסתכל
מהשבתו ולעמוד בעשר נסיונות דבריק לן תר
זה עשר פעמי' אשר ישבתי ככ"ל. אבל ח"ו חלילה
לי להרים ראשי או ידי ורגלי בדבר שאין מסכימתי
עמי אפי' רבנן הקטני' תערי' תכ"ש נדד' דו' כ"ר
אלופי ומיודעי כי מה לי להכניס ראשי אס' אין מלס
כאחד שטס ואומרים להתיר הדבר דברי אונ' **נ**
לכנח הק' יעקב כהן תפראב חו' פה ק"ק
קובלענ' יע"א :

שאלה יז

שלמא רבא לכהנא רבא ארס גדול בענקי' .
תיתיו תחוקי' וחיפס דיס פחוקי' .
בקי' איתו וחיפסו שבעתים בים התלמוד תחוקי' .
רמא דיקלא ווקפא סביא חריפא ברוק האון לקבל
אלפא לשמן תורק שמו נודע בשערי' בתורתו תאיר
ומנהיר לארץ ולדריס' . תסיק שמערתא אליבא
דהלכתא תפרש ויבא בש"מ ונכנס בשיטה חפרק
הרים וטוחן יורד ומוקב לעומקי' תכלית ומערי
בונה וסותר ע"ת לבנות בתים תלאים כל טוב בהעתק
שאלה והנבה לתעלה . בהיכלו כבוד אומר כולה .
חא ניהו תאור הגולה חופץ הדור חסיד ועניו כהלל
אור ישראל וקדושן עיקרן ושרשן כל אלה תפלות
שפעת אדוני אוהבי נאמני חביבי כאבי הוא ניהו תלכא
דבעין הנאון הגדול כהן גדול תאמיו נשיא אלקי
בתוכנו מערת ראשנו ותפארתנו כהנודר יעקב
הכהן נבו יאיר לגנח בקהל עס . ידועתוהו בתקום
וקנים יתללוהו אב' ור' דק"ק פראנקפורט והתדינה
על דגלו חונה :

הנה טרם אכלה לדבר אודם את ה' ברוך ה'
אלקי ישראל אשר לא השבית לנו גואל
לפאיר עינינו בספיקתינו וביתנו יש תורה בישראל
אשרי הרור שהוא שרי בתוכו בכל תקום הלכה כמותו
תי כהנכס יורע עשר דבר והנה כנר באתי בשאלתי
פעמיים ושלש שיחדתי את הדיבור לאדוני בתגילת
עפה קראתי ואין עונה ותמה אני ולא ידענא תאי
אידון כי הלא תמיד דלתי תדרשו פתוחין להשיב
לשאלותי תורה תנאי . והנה נהירנא בהותי בשנים
קדמוניות כאורח נעה ללך בקאלנפין חלק אדמי לי
תכנודו והעבי עמדי ולקח הכהן תלא חפניו טיביתא
בגדול לשי גדלו ומעביתא דתר אתר עבדא ואף
גס

כתב תורר לעבור ג"ה"כ בספינה קטנה והפי' בה"ב
אבל תעבור לשוט אסור היינו לשוט גופו בתי' . תה
שחין הלשון כובל דא"כ הל"ל אבל לשוט אסור תאי
תעבור לשוט אלא תעבור זה הוא הספינה שרובה
לשוט זה לאירך ניסא והאיסור הוא שעשה הישראל
עי' עכתי והוא תשוטט דבר אחר בתי' שפאט בהדי
בא"פ וכל הטסקי' לאסור . ומה שתקשה דו' כ"ר
דלפי זה ק' לתה הקשה העור על בה"ב תק' ורחינה ולא
הקשה הלא הוא עכתי תחיר לעיל לכנס בספינה ע"י
קניית שביתה ולא חייס לגדיר' דשיטה זה לאק' כאשר
פירשתי לעיל דחיידי עס בספינו' גדולות שהלכו ע"י
תשוטט' עכ"ס כת"ש הרב"ב בס' תפני שהישראל אינו
עושה כלום לכך אין איסור תשום שט רק איסור
תחומין והיתר ע"י ק"ש תא"כ כאן בא"פ שכתב בשם
ה"ב איירי שרובה לעבור ע"י עכתי בספינה קטנה
ווראי גס ה"ב חודה שאסור גזירת שיטה :

ועל מה שהקשתי על העור שתקשה על בה"ב
אס' תחירו רחינה שהוא תדאוריית' **נ**
תכ"ש שיטה דרבנן א"כ לתה לא הי' יכול האי ב"ת
לסייר פירא בלי העדמה . ודחה תכ"ת ורבונו לחלק
בין המבזה לקבל פני רבו וצין סייר פירא . ווראי .
יש חילוק בין תבות אילו אבל אין שייך לעניינינו דהאי
ק"ו שהקשה תיני' העוה שייך ג"כ כאן הלא אף לסייר
פירא תחירו רחינה ב"כ א"כ תכ"ש שיטה ות"ש אף
דהתירו רחינה שאינה של תפנוג' . ת"ת גזיר' שיטה
לא הקילו' . א"כ תעיקרא דריגא פירכא ותפרק ק"ו
של העור נתי דלתא דוקא רחינה שאינה של תפנוג'
סתירו תפני קבלת פני רבו ולא שיטה שהיא גזירת
חכתי :

ומה שכתב על מה שישבתי דש"ס דפי' תולין
תיירי דהפ"כוס הי' צריך לעשות איוח
תלאכה בתורה בתפרא כגון קשייה דפיקר הי' חשר
תן השער ואפשר דלא הי' גריכי' לפרש דהי' ירוע
ומכר לחם כינר פושין בתפרא ופאט לכל הי' בותניה'
דלא הי' גריכין לפרש' גס תנאית אחר' בש' ת"א
דקלס' תר כאשר באמת הי' ארס גדול שישב ג"כ
העור הנ"ל כאשר כתבתי :

אח"כ תנאית און לי בתשוב' מהר"ל אכן חביב
פי' כ"ח ו"ל תה שגדאה תורה חדשה
בעיניך חזר נכנס בספינה בשבת כי כל המוסקי'
אסרו והביא תראה תקום ש"ס דפי' תולין ד' קל"ט .
האמת כן הוא דעת המוסקי' ראשונה' אבל דעת
אחרונה' בעלי חידושי' הר"ז הלוי הרמ"בן והר"אה
הדבר תותר לנכנס בספינה בשבת ושעמס כי יש
תחומין לתעלה תי' הוא אכעי' דלא איפשט' בש"ס
וגיקט' לקולא ע"כ ותשעשע הוא תפרש דהמעשה דפי'
תולין הי' חת ליתוס או אפי' בתוך התחל ואסור

הנאון חכם בני כתובאר בספרו שו"ת שחזר סי' ה' וז"ל עיר האב בארץ האלאכר אשר אין להם חומה סביב אלא שהחדין עמוק הרבה יותר מעשרה טפח' ורחב הרבה מן ד' טפח' תקיפה סביב דתוור לעלעל בכל העיר כעיריות המוקפין חומה' וזנה אני הצבר דאח ראיתי דר' ור' אחת היא האב וראערד' שניהם המים להם חומה תמינס ומשמאלס הנדריץ השוח שבהן דרכן לילך בכל העיר לעלעל בשבת' בן בבאי אח"כ מהאב לראערדס שתי ידי לתומי ואמרתי הנח כמנהגם בהיתר טלעול על סמך מאורות הגדולי' שהתירו בק"ק האב ועל סמך הרבנים הקדמונים אשר בארץ המה שהתירו בראערד' וואף גם מבאטי בארץ שחזר הנאון הגדול מופת הדור מהורר שמואל קאדינאוויי בארץ שחזר סי' ת' דהחדין בתוך המים הוי כמקוק חומה ובשיל זה לא עלה על דעתי שום חשש או פקפוק:

אמנם לערך בפני חכי שנה עלה על דעתי ורעיוני על משכני סליקי ולבי מחסס בדבר ולבי אחר לי מה דפשיטא לך להחידר עלעול ספקי מספקא לי וכריך פיון ועפעפי' ישיבו נדך מה לך נדרס קוס קרא מה דאית' בתנן דוד בא"ת סי' שס"ג סעיף י"טמה שכתב לעיר שטיינין שנהנושם ג"כ לעלעל בכל העיר על סמך המי' המקיפין אותם וחשיב להם הנאון בעל מנן דוד מעט' כיון שדך המים שהמה נקראין ונגלדים בעת הקרירות בחורף א"כ באותו פעם בעל המחיצה מחסדין שהמים בתוכה באותו פעם אין כאן מחיצות ונזר עליהם פליחה ומחילה על השגגה ואשר עליהן הטלעול בכל שבתות השנה אסורין לעלעל ומאריך בראיות:

גם הנאון מ"א אף דתתיר לעלעל בשאר שבתות השנה כשאין המים נקראין דלא כרעת המג"ד ת"ת תורה באותו שבתות כשהמי' נקראין אסור לעלעל וז"ל ת"א בס' שס"ג ורע בשת שהמים נקראין ונגלדי' אסור לעלעל כי הקדישה מבעל מחיצה עכ"ל. הנה שני מאורות הגדולי' הנאונים מג"ד ות"א שוין בזה לאיסור אסור לעלעל עכ"פ באותן שבתות שהמים נקראין ונגלדים. בכן ואני ראיתי את המראה וחרדה גדולה נפלה עלי מפחד הניצורים שני מגיני' חג"ד ות"א ותי' אנכי להכניס ראשי בין הרים גדולי' אוי לי אם לא אומר אוי לי אם אומר לאיסור וחושש אני לכבוד הראשונים לקדושי אשר בארץ המה שהתירו ולא זכרו מן קרישת המי' ועל פיהם טלעול כל האלים הללו בכל השבתות תיז האסרה שלא להוכיח לעו על הראשונים. בכן אחרתי דבר זה ידוני גאוי ארץ מוסת הדור והודעתי דבר זה לאדוני להאיר פני כרת מה לעשות. וכתבתי לאדוני

גם חלק לי מכבודו ונתן לי השכחה ומצאתי חן בעיניו ודרכו להטיב לעוני' . בכן בקשתי מאדוני אנכי אהי' כאחר מהם נא ונא ישיבני אדוני על שאלתי ובקשתי בנדון זה בפרט' תורה היא וללמוד אני בריך ודא בריך להודיע ותורף הדבר:

ואפרש שיחתי המה זה לי יותר מעשר שנים שנתקבלתי למו"ט לאב"ד ולת"כ בק"ק ראערדאס . וראערד' היא עיר פרוי ואינו מוקף כלל לא חומה ולא שום מחיצה ולא שום גדר כאחר מערי הפרוי' אתנס המים להם חומה תמינס ומשמאלס ועל נהרות יכוני' המקיפי' את העיר סביב וחרץ אשר המי' בתומו עמוקין עשרה לכל השמות ורחבין יותר מארבע ומיזם הוסדה הקהילה ראערד' נוהגין היתר בשבת היתר טלעול ומטלעלין בכל העיר ברחובות ובשווקים תקנה אל קנה כאחר מן העיריות המוקפין חומה על סמך שהמים מקיפין אותם סביב לעיר וכתה וכתה רבנים אשר קדמוני והיו תרי דאגרא ק"ק ראערדס הי' פשוט בעיניהם להחידר ולא פנו פה ולא שום פקפוק על היתר הטלעול שמטלעלין בשבת בכל העיר כולם דאו וסחקו ולא תיחו ושתיקה כסודאה דמי' ש"ת שהתירו פרושין את הדבר:

ואח"כ זה תוך עשר שנים שנתקבלתי לאב"ד עד היום אף אני אחרתי הנח להם כמנהגם אם אין נביאי' הם בני נביאי' בוודאי כל מה שהם עוש' אין עושין אלא ע"פ חכמי' הרבני' קדמי' . ובפרטות שהייתי בשנים קדמוניות אב"ד בק"ק האב ערס בואי לק"ק ראערד' והאב הוא סמוך לראערדאס והאב נתי באותו חומה כמו ראערדא' פיר פרוי רק תיס תקיפין אותה תמינס ומשמאלס כמקד לעיר וחרץ חוץ המי' כמו בראערד' ואף גם בהאב נוהגין היתר טלעול בשבת בשווקי' וברחובות בכל העיר על סמך המי' המקיפי' אותה ובאותו פעם בנאי' לק"ק האב שאלתי לחכם דוד טוניס שהוא חכם אב! קהל ספרדיי' שדרים בק"ק האב ואני הייתי אב"ד אב! אשכנזים והייתי נושא ונותן עם החכם דוד מניס הלז בהיתר טלעול מי היתר לכם והראה לי כתוב וחיתום תבילה עפה כתב תפוצה מן שלשה עמודי פולס גאוי ארץ חכמי' ספרדיי' שהי' רבנים ויחכמי' בק"ק אתערדאס אב! קהל גדול ספרדיי' בשנים קדמוניות הלא המה בכתובי' הנאון חכם אבנה ז"ל והנאון החכם יעקב שטיינרעט והנאון חכם שלמה דא פריינער' והשכימו כולם לדעת אחת להחידר לעלעל בהאב על סמך המי' ובאו מלס שלשתן יחד על החתום לעדות ולראי' לתען יפתחו יתי' רבים לעדות שהם עוש' ע"פ חכמים . ועוד היו מטלעלין בשבת בק"ק האב . גם יש להם היתר תהתמא מן

שאלה יז

נוכר בש"ס ולא בפוסק' ראשוני' אין לנו לבדוד ולהחמיר ולאסור בתקום שכבר נוהגין היתר דיש חשש לעופל הראשוני' כמ"ש תכ"ת בשאלתו בשם ת"ח וכ"כ ג"כ בספרי שבית יעקב חלק ב' סי' ו' ע"ש ויש תקום לחלק ונפרטות בזמן הוה דלכא רשות הרבים דאוריית' ק' נראה לי להלכה ולמעשה הק' אשרוז שנתפתחו עיניו יעקב בן מהורר יוסף דישר חונה פה תותבא רבא ק"ק תין יע"א :

והנה הודעתי לאדוני דעת הגאון אב"ד ממין שתתיר לבתרי ודעת הגאון אב"ד מהמבורג שאוסר בתקצת פכ"פ באותן שבתות כשהתי' נקרא' בנן איני יודע לתי' אשחש כדת תה לעשות עד שאשחש תאדוני חכם כמלאך אלקי' וכל דו לא איניס לו ילתרי אדוני ושיניב על דברי פטרע בנדון איסור שבת ולתי' תקדושי' אמה' שיכריע ביניהם עד שיבא השלישי ויכריע ביניהם הוא אדוני ולמטה דבה יחשב ונדבר זה יאריך יתי' ושנים על תחלכתי הוא ובניו ואם כבר לפניו ותנאית' חן בעינו להשיבני על דבריי יתחול אדוני לתסוק' כינוס להתוביל כתב הלוי יטלחו לאתשטראס שהוא סתוך לראטרד' ותשס יבא לירי' . וזוה אבא בקידה תלפניו ואקוד ואשתחווה ואבא בש"ס שלו' תא"ה ותנאי' שלתח בלא"ה תהורר תרדכי ו'ל ליפשן חו' פה ק"ק ראטרד' יע"א .

והנה הוהיל הגייר חלוק ארון לפני אדוני פסיקות הנופלין לי בדברי הגאון ושיחא דמתן חלק דוד תנ"ד לא ידעין' . ואלה דברי גאון עווינו בא"ח סי' שס"ג תבא ראי' תתני' דפ' חלון דף פ"ח בחרין אס נתן עליו נסר שרחד ר"ט דאס רבו מערבין אחד תעסם ראשאר לילך על הנסר כעין גשר הוי כפתח' . ה"נ בזה כיון ראשאר לילך על המים כו' עכ"ד ואני בעניי לא אוכל להצין דברי הגאון בעל תנ"ד ארמקסה תדישא דתחני' לסייע משיחא דתחא' הלו דקא' בסיפא פחות תכאן מערבין שנים ואין מערבין א' פירוש הגאון ברעמורא ו'ל פחות תכאן שאין הנסר רחב ד' ארס ירא לעבור עליו ולא יחא תשמישתי' עכ"ל :

וא"כ הכי נתי' בנדון דידן בקרישת התי' י"ל כיון דלא יחא תשמישתי' תשס דתקה וכמה ב"א יש להם תורא לפבור על הקדש קרישת התי' . א"כ לא יחא תשמישתי' . א"כ דינו כנסר פחות תד' דמערבין שנים דאינו מעטל תחיבות על שפת הגהר ודינו כגדר וחתה' . וחזיתי' ואמרת' דל'קת דאית' בש"פ סי' שע"ב סעי' י"ז נתן עליו נסר כתיך גשר תשפת החריץ אס רחב ד' תשיב כפתח מערבין א' ואין מערבין שנים ואס נתן עליו נסר לאורך החריץ בתוך ארבע אמי' אין בו אלא כל שהוא חסב כפתח שהדי

לאדוני שני כתובי' וא"ו ולא השיבני על דבריי' . והנה ארבו לי ימים של פער וכר לי תאוד או הודעתי דבר זה להגאון הגדול אב"ד ור"ת דק"ק המבורג מהורר יחזקאל והשיבני על דברי פלגא להתיר ופלגא לאיסור' . והיינו שתשנים לדעת חנ"א להתיר כל השנה דק באותן שבתות השנה כשהמים נקראים תסכים לאיסור שאסור לטלטל :

והנה הגאון מהורר יחזקאל האריך למעניתי בתשובה מבינה עפה תשני עבריהם בונה וסופר ראיות הט"ז הגאון בעל ת"ד ולמען שלא להצריח לאדוני לא רכיתי להעתיק כהווייתן דק להודיע תשובתו של הרב הגאון אב"ד מהמבורג וסוף דבריו ו'ל בהא סלקין ובהא נחתין להחיר כל השנה' . וכן בהיות הקדש רשה וסכנה להולכי' עליו כי אס השועים וקלי' הדעת דעת השועים בעלה אכל כל ארס :

אך אס הגלד והקדש חזק ורבים בוקצים עליו כחו שמדינתנו באותו פערס לא ירד בני פתכס להתיר טלטול ואס ה' צנכולי הייתי תוקע ותריפ בתרופה שיהרו ישראל לטלטל באותן שבתות שהתי' נקראשין' . ולדבר זה שומעין כשאין תחמירין עליהן לאסור כל השנה' . דק בותן קצר איוה שבתות כשהמים נקראשין' בוודאי' כייתי' ישראל קדושי' הם פטרע באיסור' דשבת דחמיר איסור' . ואס תל למעלה תן הקדש פשרה פשוט כביעת' בכותח' דתותר בלי פקפוק וא"כ שאלה' . גם זאת אס בש"ס לא ה' ראח הגלד לילך עליו ונתחזק בשבת דבר זה נפל ברבדבתי' ב"י ב"ח ת"ה ואין עיני גם לזאת ורבוני' שיסכימו פתי' עוד שני תאודות הגדולי' רבנים תיבהקי' עכ"ל גאס יחזקאל חונה אלטונה והמבורג : ואח' זה כתבתי שאלה' זו להגאון הגדול אב"ד דק"ק תין' . והשיב לי לחזיר אש' באותן שבתות שהמים נקראשין' ביון דהמים נקראשין' ניתוחו תעבתן פ"י חוס סחירי' : לא חשיב כלל לנעל המחינה ורא' ברורה תפ"ח דהאלות תשנה ה' חכרר והשלג והכפור והגלד לא תביאין ולא חונקין כפי עומתה ומעטש תשס שהוא דבר שאינו מתקיים וניתוח תעבתם כחו שפי' שס הר"ש וחר"ת והרע"ב' . וכן הוה בש"ס רב"ב ד' כ' פ"א דאלו אין תמעטין בחלון' . ואף דהרמב"ם פ' ט"ז תסלמו' עומתא' תת נראה שחולק בזה על רש"י ותו' וכתב עסם אחר לפי שתקבלין עומתא' היינו לפתך תיפוט בחלון דוקא שתשעט בכל שהוא תשא"כ לשנין בעל תחינה' . וכ"כ תי' שס בב"ב לחלק בכה"ב וכ"כ חרמ' בס פ"ג תהלמית עומתא' תת דין ס' דת"ס לא הוי אוחל באלו כיון שאין תתקיימת פ"ש :

חנה בוודאי לא נפלס תאיתי דיש לחלק בין נדון דידן לתס ת"ת כיון דידן הקרישה לא

שהרי תיעטו תר' וא"כ כדקדק דברי הגאון תנ"ד כיון דהתים נקדשין לארכה ולמחנה חשוב פתח שהרי תיעטו תאדבע *

אמנם אותו הוכחה וראי' של הגאון תנ"ד שתביא ראי' לאסור בכל שבתות השנה תכח תס' פירובין דההוא תבוי דכדו א' יס וכדו אחד אשפה דר"ג לא אחר בה לא איסור ולא היתר איסור לא אחר דהא קיימי תחיבות * והיתר לא אחר שתא יעלה הים שרעון אע"ג דיג שם תחיבות תעמי' דשתא לפעמי' לא יהי' שם תחיבה תכ"ג כנודן זה שהוא וודאי ברוב השנים הים נקדש' רש לבאר בכל שבתות השנה אעו שבתות הללו פ"כל :

ואני הפעטו אפרוח דלא נתפתחו עיני לולי דתשתפינא פה קדוש יאמר דבר זה ואתא דתקן תנ"ד לא ידענא ואיך אותיב תיובתא הייתי אומר טעמא אדרינא הא דלא רכה ר"ג לומר תותרין אתם דלא אחר בה לא היתר לאו תשום דגור שתא לפעמי' לא יהא שם תחיבה לכך לא רכה להחיר אף השתא דיג שם תחיבות אלא טעמא אדרינא איכא דהי חאשש ללעו וחאשש לכבוד הראשונ' כדאית' בתורות הדגן נבי לחי העומד בסדר תחור וא"כ בא לשם חלם ורכה לשנות ומיחו התנהיגים שלא להוכיח לפו על הראשונ' לומר שחללו את השבת שטעלנו באיסור פכ"ל * וא"כ כנ"ד י"ל כך דלכך לא רכה ר"ג לומר היתר דתתירא כשהי' תתיר פכשח לטעל וא"כ יעלה הים שרעון יאסור והשרעון הוא דבר של קיימא תמילא יהא איסור לטעל פדעונוס :

ונראה לי דהוה כוונת רבינו רש"י ו"ל בנחות לשונו דפ"רש' שתא יעלה הים שרעון פיר"ש' על כהה פרסאות קשה תה מונתו דר"ש בזה הא אף פחות תזה נתי איסור לטעל א"ו הוא הרבה אשר דברתי דוקא על כהה פרסאות הא דבר של קיימא ויכול להתקיים כך לעולם וא"כ תאיתו פכשח יהא איסור לטעל עד שלם ויוציאו לפו על הראשונ' לומר שטעלנו באיסור ולא ידעו ולא יביט לחלק דקודם שהפלה הים שרעון הי' תותר לטעל ויוציאו לפו על הראשונ' לאפקי' גבי נהרות אין שייך חשש זה שתא יעלה שרעון כדפ"רש' בנתי' תשבת פירובין דף הנ"ל דוקא יס דרכו בכך ולא נהדית תפלין שרעון ואין כאן שום חשש אחר דק אותו חשש שיקדשו הים קדש וגלד וקדשת התי' אינו דבר של קיימא שהרי טוסן להתפטר יהי' כתיס התוגרים א"כ לאחר הקדשה יהא האיסור חודר להחיר כשיתוחו תאליהן הקדש והגלד יהא בבראשונה ותותרין לטעל * וא"כ לא וצנע

להוכיח לפו על הטעול דתעיקרא באיסור קודם הקדשה ולא ידעו לחלק דתעיקרא קודם הקדשה הי' תותר דהא אינהו בופייהו נתי יעלעלו לאחר שיחפצו ונימוח הקדשה א"כ טוסן להתוודע ולהגלות שהראשונ' טעלנו ג"כ בהיתר קודם הקדשה תה"ע בופי' דאינהי תעלעלן לאחר שיתוחו התי' להתפטר כתיס התוגרי' וא"כ לא שייך לפו אזי דבר פשוט להתיר לטעל בכל שבתות השנה והבו דלא לוסקי' פלה לבוור היתירא אעו איסורא תשום אותן שבתות * שנקדשין בשבת צעה :

יש לומר דהוא חזקרא יתירה * וזה לא פלה על דעתו דר"ג דלא רכה לומר היתר דק כוונתו דר"ג הי' שחשש לכבוד הראשונ' וחייש ללעו * וכנ"ד לא שייך חוששין ללעו כאשר כתבתי אמתס איני תחליע דבר זה דק דרך אפשר :

ועוד לבי אומר לי דיל דהא דר"ג לא רכה לומר היתר שתא יעלה הים שרעון תשום דקיי"ל בא"ח סי' שס"ז תובא בפירובין דף ח' תבוי שנספדן תכדו כלפי ראשו פיר"ש' א' תן הכתלי' בדר ארכו קאת' בנתי' דבעינן דוקא פס ד' ולא תהבי באותו פירכא לחי וקורה וכאן פיר"ש' במעשה דרבי תבוי שגדו א' לים וכדו א' לאשפס פיר"ש' וכידו א' סתום כשאר תבוי וראשו אחד פתוח לרשות הרבים מתוקן בלחי וקורה תבא י"ל דסובר ר' אבהו שתא יעשו לומר אף כשיעלו הים שרעון דתותר בלמי וקורה באותו דר ובאמת בעינן פס ד' דווקא או בורות הפתח ולא שייך למיתד רבים מדברי אהרדי דהא שייך גבי איסור * תשא"כ אם התה אומר תותר לא שייך מדברי אהרדי כהו שמתכוו בתפ' ראש השנה שגור ר' יחזק בן זכאי יוס הנף כולו אסור תהרס יבנה בית התקדש ויאמרו אשתקד אכלנו בהאיר המזרח כו' וא"כ כנ"ד נתי יג לבוור שתא יעשו בלחי וקורה תש"ה לא אחר היתר * תשא"כ להוסיף על איסור ולבוור היתירא אעו איסור' שאס יתיר פכשח בשעה שיסח לתחיבות להתיר הטעול שטעלנו ג"כ אח"כ כשיפלה הים שרעון ויעלעלו באיסור והו לא חיישי' דרבים תדכח אהרדי * וא"כ הוכחת הגאון תנ"ד אין ראי' תוכרחת היתירא אעו איסורא בכל שבתות השנה כשכיל אחיז שבתות פשנה כשהתים נקדש' :

ואפשר לומר נתי דזה כוונת רבינו רש"י ו"ל תאור הגולה דפי' שתא יעלה הים שרעון פיר"ש' הים דרכו בכך קשה תאי בעי רש"י בזה * ואפשר כדי לתקן לפי טעמא דר"ג דלא רכה לומר היתר תשום שתא יעלה הים שרעון תכדו ויהא בריך פס ד' ויעשו לומר דסגי בלחי וקורה קשה אפאי לא נתיחש חששא וו בכל תבוי שתא יפדן תן סנר

שאלה ז

המה אפ"כ לתלמות נקטת השואל ורמזו היא כנח
אבלה דעתו אף אני ספי אשר יורוני תן
השמים :

ואבא היום אל העינין בדברי הע"ז והנה סוף
דבריו כתב דאפ"כ דנפ' הורדק בני בול
ברה"ד פתוק י' ורוחב ד' תל' תי' חרק לתוכה חייב י'
תים לא תבעלי תחיבות - ת"ת כיון שדרך האדם
להתקדש כו' הרי באותו הפעם אין כאן תחיבות
לגמרי כו' וחשש זה אינו שייך בים שאינו נקדש פ"כ
לא חששו חכמים לזה - וכן בהאי דעושין פסקי ב"ש
תקיף לה פדת תהא - גיסי כו' פכ"ל הע"ז - והנה
הרביש בעמנו שיש לבפ"ד לחלוק היאך התבאר איסור
חרש תה שלא חששו חכמי התלמוד לכך תיישב הא
דלא חששו תשום דהש"ס איירי בים ונהר פדת שאין
נקדש :

והנה פריך אינו חיושב בכמה דוכתא בתי' שלש
פירובין ש"ל לחשוש הא חששא אי יש בה
איסורא - חדא ברק י"ב בני לשון ים הנכנס לחצר
כו' הב"ע דאי גרודי וכתבו התו' בד"ה הב"ע דאי
גרודי כו' ור"ת פ' דא"ל גרודי גבוה עשרה לים
בתוך החצר לכך תטלטל בחדר ואין לחוש שיעלה
הים שרטון כו' או שהוא רחוק תשפ"ת יס ביותר הרבה
עכ"ל - והנה אף שרחוק הרבה תן הים שאין לאוש
לשרטון ת"ת כיון שהוא רחוק הרבה - ותיירי אף
דאינו גבוה דק' י' טפחי י' לחוש לקריעת המים כמו
בדיון דתפ"ל ואפ"ה תהי תה שגרודי גבוה י"ד
עס עותק המים לעלול בחדר ולא חששו לקריעת
המים :

זאת ועוד אחת ברק כ"ד בני האי רחבא כו'
ושביל של כרת' סליק לגורא דנהרא כו'
גתבו דש"י והתו' דאי לאו רחבא דאוסר הי' תוחר
לעלול בשביל שיש לה ג' תחיבות דגורא דנהרא
תחיבה תעלייתא היא שגובה י' כו' ואי אית' לדברי
הט"ז היאך חשבו האי גורא דנהרא לתחיבה ולא
חששו שיקרשו המים שגבה - אף דהתו' כתבו בד"ה
אין עושין כו' דתיירי שהי' שס תל גבוה י' של השביל
עכ"ל - לפ"ז אף דנקדשו המים נשאר אותו התל -
ת"ת תהתו' אילו עתם תוכה דאין לחוש לחשש
הט"ז שכתבו שס ו"ל ולפ"ז א"ש דלא חיישי' שתא
יעלה הגהר שרטון אף אם לא מחלק בין ים לשאר
נהרות ולפי החשש הט"ז אחי' לא כתבו אף אם מחלק
דלא חיישי' בנהר לשרטון א"ש דלא חיישי' שתא יקדשו
תי הנהר כיון דנשאר התל :

והו"ט התשולש בד' פ"ז בני אחת הקי' שפודת
בחדר אין תתלאין תמנה בשבת אא"כ
פשו לה תחיבה בכניסה וביאה וצנ' ת"ד פשו לה
בכניסה ולא ביציאת או ביציאה ולא בכניסה אין
תתלאין

הגר ויהא טען פס ד' לזה תירץ רש"י שאני ים דרכו
בכך ספיר חיישי' הוא דבר תצוי ושכיה וחוששין
לדבר תצוי ודביל להיות - תש"א"כ שיערין כנידו הוא
תלתא דלא שכיח לא בזכו דנפן ולא חיישי' לכך שתא
יפול תן הנהר לים שאינו שכיח ותצוי כ"כ שיעיל תן
הגר לכך סנ' ספיר בלחי וקורה ולא גדיקין :

והנה תורה היא וללמוד אני כדרך פ"כ הספתי
פני ואכסה תאוד תאוד על תשובתו הרמה
דאדוני תרא דשעתת' לכל ישיבני ריקס תלפניו
כבראשונה לכל יאחר עוד טרוקי' גלי' השס יודע
כוונתי לשם שמים שלא אחי' ח"ו דשע לפני תקום אף
שעה אחת בפרט באיסור חמור תאוד איסור שבת י'
אתנס חושש אני ג"כ לכבוד הראשונה חבל נביאי'
שהחזירו את הדבר ונוהגין היתר תיום האסרה קהלה
דאטור' בן יורעני אדוני ת"ו ויכדיע בינהם אם
אפסוק כדעת הגאון אב"ד תהתכונן או כדעת הגאון
אב"ד תתין שתתיר לגמרי אפי' באותן שבתות
בשנקדשין המים בפר' להגאון אב"ד תהתכונן
עמותותו תרביני כתב לי בזה הלשון בכל השנה הוא
תוחר דק באותן שבתות בעת כינה הוא אבד לרשתו
אפ"כ כתב לי שאכתוב עוד לגרולי הרבני' באדוני
ותנינו אם יסכימו עמו יענה אחרית' אתן עכ"ל -
בן תאוד תאוד אכסה על תשובתו הרמה ויתסור
כתבו ליד תוביל כתב חלו שיעלחו לאתשטראס ליד
הקדין ד' יעקב פלעש תאשטראס ויבא ליריבזכות
זה יאריך ימים ושנים על סא תתלכתי והנה ככלות
פלתה את התפילה הזאת אלא תלפניו בקידה
ונשאתחננא תנאי שלמה תליסא חו' סה ק' ק'
ראטורם :

תשובה האלף לך שלמה כו' ה"ה אחי' ירד
כו' אב"ד ור"ת כ"ש תוה"ר שלמה
נר"ו ויעלה לתפלה רמה ג"ה תעשה ידי אכנעיותו
דברים נחמדים ותחוק' תדבש ונופת צופי' אתרם
אתרו' עתהות אל עבר פני תאידות זה חרש ימים
ושס נאחר שכבר תלתא תתורה וכתובה אלי כבר
פעמים בכתבי' שונים וא"ו האמת אניד שלא הניע
ליד גס על כתבו דנא תה שהשכתי ידי אחור וקדש
לא קדמתי להשיב דבר הי' תרוב עבודה התוטל עלי
תכדי בדרי' השולחי' אלי אגרותיהם בשאלת דבר
שלאו ביעקב ואף גס פול תלתירי' התבקשי' תבקירי'
בתעשה חידורי' ושיעורא דאורייתא כסדרן תתירי' -
פר פתה בין י"כ לסוכת יומא דתסגרי' בי' רבנן
קנת שתי' דבריו נגר עיני ולני שס כל הית' האלה
בעיני וביחינה בעלתא ונאה ראיתי שתי' ראיות תשמי
דבנים הגדולי' שהשיבו על שאלתו כל א' לפי דרכו
גס תע"ל עתמו תגלה דעתו בעלפולו מחכמה בדברי
ש"ו ותה אוקר ותה אדבר בזה עיין תל' דבר גס

יפלה הים שירטון אבל פנינה דתהלכת בו * ולפ"ד
הע"ז כשם שחשבו בני ים שחא יפלה הים שרעון
הל"ל לתיאוש פנתי כסאות דרובם התה שלא על הים
רק על להרות וחכירות שנקלשו לדעת הע"ז דתה
זה לזה וזה דלר"י דחייש לשרטון בני ים תהני תחיכות
תלוי אף דאין תחיכות תלוי תחת אלא בתי' היינו
תשום דתו' קאי אתנ"י דגוטרס שהיא למעלה תן
הים לתלאות תים א"כ החשש שרעון רק שיעטו
התי' תעומק י' דאי יפלה שרעון ולא ישארו התי'
כלל בלא"ה לא יוכל לתלאות כלל * א"כ כיון דנשארו
סתים אף דאין עמוק י' תהני תחיכה תלוי * (וזהו
באמת נגד פסק הש"ע הנ"ל ויעיין בס' ת"א דתשי"ק
נתי על עסק סג"ל תחתו דפרשו נתי כנ"ל) * תש"א"כ
בנתי כסאות דלא נעשה לתלאות שפיר יש לחוש שחא
יקראו התי' ולא נשאר תים כלל ולא יהנה התחיכות
התלוי:

אח"כ

ראיתי דהתנאי דין זה דנתי כסאות
בהתו' והר"אש תמאי דפסקי' כאילו
דאמרי דא' רבה בר רב אבא דר' פ"ח לא תיתא
לתלאות הוא דשרי אבל לשמוך אסור אלא לשמוך
נתי שרי בו א"כ ה"ה בתי כסאות דהוי כמו לשמוך *
אך הא גופא קשי' אתאי תופיל תחיכה תלוי' אפי'
לשמוך וליחוש שחא יפלה הים שרעון ולא ישאר שום
תי' ואוי לא תהני תחיכה תלוי' לפי דברי ר"י הנ"ל
שחושב בהא שיעלה הים שרעון דמתרן דלכך לא
תהני וזו כל שהוא כמו בספינה אך לא שייך לומר
שיעלה שרעון שלא ישאיר שום תים ולא יהנה תחיכה
תלוי תשום דאוי א"א לתלאות תש"א"כ לשמוך שפיר
יש לחוש שחא יפלה שרעון שלא ישאיר שום תים *
אך בהתו' יש לדחוק דהר"י דמתרן לעיל שחא יפלה
הים שרעון פסק באמת דרובא לתלאות הוא דשרי
אבל לשמוך אסור כלישנא קתא דרבה בר רב הונא
מעט וד דחיישי' שחא יפלה הים שרעון ולא יחי'
תים כלל ואין תחיכה תלוי' תחת אבל התו' דלעיל
דהתירו בתי כסאות תשום דפסקו כלישנא בתרא
ס"ל כדעת הרמ"ה והרמ"ב דגרסי' לעיל ר' ח' דלא
חיישי' כלל שחא יפלה הים שרעון ותנינו ליתיר
דהנה תרי א"ר דרבה בר ר"ה מחולקי' בשני גרסאות
דלעיל אי חיישי' לשרעון או לאו אך הר"אש פסק
לעיל ד' ח' דחיישי' שחא יפלה הים שרעון והכא פסק
נא"ר דרבה בר ר"ה דאפי' לשמוך תותר ואמאי לא הר"אש
חיישי' שחא יפלה הים שרעון ולא ישאר שום תים סו"ר
לא תהני תחיכה תלוי' וישכור תרה"י לרה"ר או
עכ"פ לכדתלית * וכן ליישב:

אך

י"ל דכיון שינה הר"אש הלשון וגרסו גוטרס
שהוא לתעלה תן הים ולא נפש תן הים לקושי
כי החשש דיעלה שרעון לא שייך אלא בני ים ולא הנ"ל
בשאר

תמלאין כו' ועירשני ברה"ה פשו לה כו' לא תהני תירי
דהא תחובלת לתי' שחון לחצר ונעשו הכל כדתלית *
וב"ל הא דלא דקדק נתי הכא אהא דקא' דאס לא
פשו לס תחיכה בכניסה ויציאה אין תמלאין וכו'
תמלא הוא דלא תמלאין אבל עלטולי בחצר תעלטלין
והלא נכדן החצר בתלואה למקום האסול לה היינו
לכדתלית כמו שרייק הש"ס לעיל בני לשון ים בדף
י"ב תשום דלעיל הוי ס"ד דהתקפה דהואיל דסתמא
נקיע לשון ים הנכנס אפי' שאין עמוק י' ו"ד ותשני
התירב' דתיירי בנודי גבול יו"ד תש"א"כ הכא בפי'
אתמר בנדייתא אתרו לו תשם ראי' תשני שלא היתה
עמוקה יו"ד ורחבה ד' לסלעל תשתע דאמת הים
דתיירי ב' החכמים כריף להיות עמוקה יו"ד לכך
א"ש דשרי בהחצר תפני דעומק הים שהוא גבול
יו"ד הוא עכמו נעשית תחיכה להחצר:

אח"כ

תנאית ואת תתש בהר"א"ר והובא בב"י
סוף סי' א"ז * והלא אמת הים שהוא
רוחב ר' ועמוק יו"ד ווראי תן הסתם נקרא' התי'
בעת הקור וא"פס תבואר בש"ס והמסקי' תמלא הוא
דאין תמלאין כו' אבל תותר לטלעל בחצר אף אם
פושץ תחיכה בכניסה ויציאה תשום דעומק הים
גבול יו"ד טוי תחיכה וחאיך לא חשש שהתי' ווראי
נקרא' בחולף וכן הציא בס' ת"א בס' שני' ס"ק
ב' וז"ל וא"ת הדי האמה אוסרת החצר שהוא פרוץ
בתלואו לכדתלית י"ל דהיא עכמה נעשית תחיכה
בינה ובין חצר שהרי עמוקה עשרה כו' ותמי'
ני על הפ' ת"א עכמו שלא חילק נתי הכא שאם
נקרא התי' אסור לטלעל בחצר כמו שחילק הוא
עכמו לקמן בס' שפ"ב:

תור

בתו דף פ"ו ברה"ה אלא קל שהקילו חכמי'
בתי' כו' וע"ז סומכין הפולס דיש להם
בתי כסאות על הים אפי' שאין התחיכות תניפות
פר הדיס ולדעת הע"ז האיך לא חששו לקרישת הים
ואוי לא הוי על הים ותחיכות תלוי' אינו תחת
אלא על התי' כמו דפסק באמת בש"ע סי' שג"ב
ספי' ד' תים שאין עמוק י' אין להם דין תים
להתיר לשמוך בתחיכה תלוי' וכ"ש אם יבשו
המים אפי' שהי' עמוקים י' אף דב"ש יש לדחוק
דה כ"ש תיבשו הים דנשארו העמוק י' דהי'
תחיכות כמו דספי' אפי' שהי' עמוק י' תכ"ש אם
נקראו הים דאין תים ואין תחיכות' אך התו'
והר"אש דהביאו דין זה דנתי כסאות על הים
ורובם ככולם התה חק לחומה על התי' שהם
בתיירות הסוככים את העיר הקרשי' נפת הקול ולא
מכר דבר תזה החשש וכברטות דהתו' בר' פ"ו ר"ה
אלא א"כ עשה לה תחיכה כו' כתבו בסוף הדיבור
א"כ אומר ר"י דהכא אפי' עומק איכא לתיחש שחא

הוכחה
תתו דלא
חיישי'
לקרישת
הים

בשאר הדרות כמו שכתבו תל פנתם ושאר פוסקי' אף פנ"פ תוכח דאין לחוש לקריעת המים אף דבשאר תים אין לחוש לשרטון יש לחוש לקריעת המים ולא יהנה מחיבת תלוי ואחאי התיירו לשפוך א"כ תוכח תכל הנ"ל דלא חששו חכמי התלמוד ופוסקים ראשונים לחשש דע"ז כלל והעפס לדבר זה גלפער האיל דק"ל בפ' הארץ דאין תים תבעלי מחיבה אף שנקראו אין תבעלין דהוי כמו תים ולא דמי לסירת כמו שפלה על דעת הע"ז כי אף שנקראו דינו כמו אם עדיין תים' כמו שכתב הר"ן בסידור בסוף פ' בתה עומתין גבי אין תוסקין לא את השלב ולא את חבדר כו' וכתב הר"ן ודוקא היכא דעביר בידיים כו' ולא דמי לתסקין שבו תשום דהנהו בעורס קרושים תורת תסקין פליהן לכל דבר עכ"ל :

עפ"י כיון
דקריעת
המים לא
יבעלו
תחיבת

א"כ כיון דלכל דבר תורת תסקין עליהן גם זה הדבר בכלל ראפי' בעורס קרושים תורת תים פליהן דאין תבעלין מחיבה * וכן תביט לענין תקואות תשנה ראשונה פ' ו' דתורת תים פליהן דאי' התם איל תפלין ולא פוסלין השלב והבדר והכסור והגליר תליר הוא תים קרושי' וא"ט תפלין דהיינו תפליתין לתי תקוה ואין פוסלין כאלו עדיין תים *

אף דלדעת הת"ח שכתב העפס דמים לא תבעלי מחיבות הואיל דמחיבות עדיין נראה תתום לפ"ז אם נקרא' אינן נראין המחיבות תתוכו ת"ח לא פלוג * דהלא לא חלקו במים ראפי' תים עבדין הרבה שאין המחיבות נראין תתוכן לא תבעלי אלא כיון דסתם תים המחיבות נרא' תתקדם לא חלקו כלל במים' דק כלתה דנקרא בשם תים אין תבעלין מחיבה א"כ במים נקרא' כיון דעדיין שם תים פליהן כנ"ל אינן תבעלין מחיבה לכך לא חששו הראשונים לדבר זה ונפרט בדבר שהוא דבבן *

אך לפי מה דכתב הת"ח בפ' י"ו על הא דחיישי שחא יעלה הים שרטון דחיישי שחא יבולט לעלול תן התבוי לשרטון ונתבא תעלולי תר"ה לכרתלית לעפס זה הוי אסור אפי' בנ"ד כי אף דאין תבעלין מחיבות ונשאר התבוי דה"י ת"ח בעת שקרישה יכולין לילך על המים ויש לחוש שיטלטלו תן שתבואות לתקום הקרישה שהוא תר"ה לכרתלית. אבל הטור כתב תשום דתבעלין המחיבות וסבירא תכרעת כדעת הטור דלעפס הת"ח הוי גזירה לגזירה דגזרו לעלול תשחא תשום שחא יעלה הים שרטון * ואף דיעלה שרטון אין איסור לעלול בתבוי דק שחא יעלולו תן התבוי לשרטון שהוא דק איסור דבבן תן רס"י לכרתלית והאיך יגזרו בדבר שהוא גזירה דבבן גזירה לגזירה * תש"א לעפס על הסוד

תכרע
כדעת
הטור
דלדע'
סת"ח הוי
גזירה
לגזירה

דאם יעלה שרטון בעלו המחיבות וזו איסור לעלול בתבוי גוטא א"כ יש לגזור שפיר אטו אם יעלה שרטון ואפשר דהת"ח כתב טעם זה לדעת הרמב"ם דברש התם בהא דאמיתר דלא חיישי שחא יעלה הים שרטון ופסק כן דלא חיישי *

אך אם כבר עלה שרטון שפיר יש לגזור שלא לעלול בתבוי גם תחשש וז' דשחא יעלול בתבוי לשרטון * וא"כ בנ"ד ה"ה דיש לאסור עכ"פ בזמן שנקראו המי' לעלול בתבוא' שלא לעלול נתי תתבוא' על קריעת המי' כיון דאין היכר בזמן הקריעה בין המי' והיבשה וודאי יבואו לעלול המי' על קריעת המים אף דבזה הדין כתי' שאין קריעת המי' תבעלי מחיבה ועדיין דה"י פנ"פ יש לגזור תחשש שלא יעלולו תרה"י על קריעת המי' ובשביל זה דעתי נוטה לדעת ת"א ולדעת הרב הגרמל אב"ד תהמבורג לאסור לעלול בתבוא' בזמן קריעת המי' אבל לגזור בכל שבתות השנה אטו אותן שבתות שנקראו המי' זה אין סבירא כלל כיון דבזמן קריעת המי' גוטא גזירה הוא לעלול בתבוא' אטו לעלול נתי תתבוי לקריעת המים * גם בה"ג כתב גבי בתי כסאות שכל המי' והמי' רגילי להתייבש אם יש היכר בין לתעלה ובין לתעלה בשעה שיש תים תותר דמחיבה תלוי' תתרת בתי' וכשאין תים אסור דמחיבה תלוי' אינה תתרת סבירא כו' ולא גזר אף אם יש תים אטו יתייבש ולא יהי בה תים ואף דהתם הוי דק חדא גזירה דשאין תים דאין מחיבה תלוי' תתרת א"כ הוציא תרה"י לכרתלית :

ואף דבגמ' לא ה"י ר' רובה לומר דהיך תשום גזירה שחא יעלה הים שרטון ויבעלו המחיבות * פ"כ נריבין לחלק דדוקא בהא לא ה"י רבה לומר דהיך תשום דאף דפי' רש"י ב"ה ויעלה הים שרטון של חול ואבנ' אכלשפתו כי כן דרכו ותתקצר כרוח פוסק כו' ת"ח לא שכיח אחיו הדבר להיות כן במקום אחד דהא דפי' רש"י כי כן דרכו היינו בים דרכו בכך לא פוקי שאר נהרות אבל לא שכיח שארע כן בכל תקותו בים דיכול להיות בכתה תקותות שתפולם לא אירע כן או פעם א' תוך שבעי שנה אבל פנ"פ דרכו בכך פעם במקום זה ופעם בא"י אחרת רחוק תאוד ולא ה"י חושש דבי אם יתיר התבוי אף שיאסור גם האיסור אם יעלה שרטון ת"ח שחא יעלה הים שרטון אחר ששים או שבעי אגס בדור אחר שיסכימו שאסור דבי אם יעלה הים שרטון וזה יהי' כבר רגילי תאבותיהם לעלול באותו תבוי ולא יעלה על דעתיהם לאסור כלל ויבא תקלם פ"ו תש"א"כ הדין דהגמ' לפיל דקא' והמי' רגילי להתייבש דהיינו אותן המי' שהבתי כסאות פליטס רגילי דהיינו בתי

בבן

המה הרת' צבס והס' תב שכתבו נתי כלשון הרת' צבס דאס ערבו תוטר ורבו של הליפ' צבא אכל רבו דעת האוסרין והן הנה המדרכי והרשצא והתוס והר' אש צפ' חלון וע'ש והעור והש'ע והאחרונים ועל כולן מאור ענינו רש' ו'ל וגם לכאורה דעת המתירין הוא נבר הש'ס כאשר תרמו ותורה עלי' באכצב בספר ת'א דע'כ ב'ל דמחלוקת הפוסק' הנ'ל תלו' בפרושן של פלוגתא דבנן זר'ש צפ' כל בנין דפליג ר'ש על ר'ת וחכמים וס'ל דא' גבות וא' חזירות וא' קרפיות דשז' א' הן לכלים ששבתו בתוכן ולא לכלים ששבתו בתוך הבית והואיל דר'ש אינו מביאר דין דכלים ששבתו בתוך הבית משמע דבזה מורה לחכמים כמו דס'ל לחכמים דכלים ששבתו בתוך החצר לקרפ' כמו כן ס'ל לר'ש בכלים ששבתו בתוך הבית לקרפ' וע'כ מוכח מתוך הסוגי' דף כ"ב דלרבנן לא תהני פירוב ואפי' לאיש א' אסור לעלסל דא'כ תאי קאמר כמאן כר'ש דאמר אחר גבות כו' רשות אחת הן הלא הכא בקרפ' מיידי דשייך לאיש א' אפי' דבנן תורי' אלא ב'ל דרבנן אסרו לעלסל תחבר לקרפ' אפי' אי שייכי לאיש א' . וזה ודאי הוכחת התו' בדף ע"ו ד"ה ובלבד שלא יורירו כו' דכתבו דאין פירוב מועיל לקרפ' ואפי' בקרפ' שלו אסור לעלסל לחזירי כדאמרינן לעיל צפ' ב' גבי נורע רבו כו' עכ"ל התוס' ע"ז כתב בספר ת'א דתמו' אלו משמע לאסור ותעלה' כתב עליו לא ידעתי כוונתו ולע"ד כוונתו רבו' כי תה שרחה מעלת' דוראי לרבנן דסבירי דחבר וקרפ' ב' דשיות הן ואסרו לעלסל תוה לוח אפי' באיש אחד כו' לא ידעתי לפי דבריו אחאי פשיט' לי' יותר לרבנן דס'ל דחבר וקרפ' שתי דשיות הן דמיידי אפי' באיש א' . הלא תבינו למיתר כשם דלר'ש אף דקרפ' ובית שתי דשיות הן אפי' לרבנן דווקא ב' בני אדם כמו כן לרבנן דהא דס'ל דחבר וקרפ' ב' דשיות הן נתי דווקא ב' בני אדם ופלוגתא' הוא דווקא ב' בני אדם ותאי קאמר כמאן כר'ש הלא תבינו לאוקותי ככ'ש אלא ע'כ ב'ל דס'ל להפוגיא דלתאי דס'ל ב' דשיות הן אין נ"ת אי שייך לאדם א' או לב' בני אדם א'כ ה"ה לר'ש לענין בית וקרפ' :

ומה

שכתב מעלת' ואררבה דהא התו' כתבו דלר'ש ב'ל למטה בבית א'כ כשערבו תוטר לעלסל אפי' תוך הבית לפי סברתו דע'ג כותל הוא קרפ' עכ"ל מעלת' לא ידעתי תל'ל דהתו' ס'ל הכי הלא אח'כ דהתוס' רבו לרחוק בסברא זו לישב דע'ג כותל הוי כמו קרפ' הקאו באמת דא'כ לא תהני פירוב וקאי הקוש' באמת בין לרבנן ובין לר'ש ובשביל זה חזרו התו' תסבירא זו דע'ג כותל הוי כמו קרפ' :

ומה

הקין או באופן אחר שדרכו בכך בכל שנה או שנתיים ידוע להם שיתייבשו וא"כ אם יראו פנייהם שיתמיד צעודם המים תוטר וכשתייבשו אסורי' ודרכו תמיד בכך ואוי כשם שידע להם ההיתר ידוע להם נתי האיסור . א"כ תהיכי תיתי לגזור ונלפ' ער פשוט לחלק בכך . וא"כ ה"ה בל'ד הואיל שתימיד בעת הקור כשיקדשו יראו אסורי' לעלסל כמו שיר'זו ההיתר בעת שהתו' שם לא ינא תקלה פ'י' ולא דמי כלל להא דיעלה הים שרעון :

ומלבר

החלוקי' שכתב מתי מעל'ת שג"כ נכון לאותרם ותכ"ש לפי מה שאמרנו והוכחנו שקרישת המים אין תבטלין המחיצות והאיסור דק שמיא יעלסל בעת יבשות התו' תמבוא' לקרישת המים . וא"כ כשהתו' שם הוי גזירה לגזיר' פשיטא שאין לגזור . א"כ לפע"ד ברור שעכ"פ אין לאסור אם לא בשעת קריש' התו' אבל בשעת קריש' המים כיון דהא חשך קרוב לעלסל תמבוא' על קריש' המים כעין דאז אין היכר איך לסקל' : ואף גם שכן הוא דעת סמ"א והרב חננאל תחתבורג ותגודל הערחה לא אוכל כעת להאריך עוד זה' יסיר תכשול מלב ספקו וזן אחת ליעקב הוא כיחו אוסבו ואמנו יעקב הק' כהן תפדא :

שאלה יח

דרדיו

לי' כבר בי'ר' שלו' והי' לו ה' לאור פולס ס"ה אוח' ידיד נפשי ש"כ הרב הגדול והמופלא בתורה וחשי' לו עשר ידות תדובר בו נכבדות כ"י פ"ה כ"ש תוטר צבאלל נר'ו יבקע כשחר אורי הנה דברי קדשו בכחז תלא עש גורשו הלכתא תחזור ותלבן לבנה וחדשו חדשים וגם ישינים ספתוריו שזינים' שונה הלכתא דברב' לשבת ולבא אל שותק הפי'ון תפי'ון גנים וקרפיות לעלסל בהם הכלים אשר שבתים בביתים ואוכנים ונאשר התירה דירי אשר כבר הארכתי בתשובת אשר שלוחה לידו הצדלה לא שייך שמה באשר שרוב של לפי הס' גנים של' ודפיס ע"כ כלל במים אדירים והפלה החיר אחל להחיר פ'י הואיל שהבית והגן והחצר שייך הכל לאיש וא' והסא אינא דשת איזה פוסק' שהתיר בענין זה ותכללן הנצר הגדול ארית' צבס כאשר הביאן מעלת' זמלן דשום בכתב אחת בתשובתו כאשר קריתי ושניתי בתוך דברי קדשו הכל מפורש בשום של בתועבת ודעת והשכל וגם הסיף תדילי איזה ראי' להסיר בענין זה :

וחנה

אחר הפי'ון בבחינה ופעמי בעלתא קשה עלי לשחק על היתר הנ"ל לחוד לעלסל תבית לבניס ודאי חבד במחלוקת שמי' והמתירין

שאלה יח

חורא ל'ל לרש' לפרש כן הלא רב האנא קאי אחאי דקאמר מדע רובו של יותר תנא' אסור דקאי אפי' אטלעול בתוכו וע"ז קאמר ר"ה דווקא יותר תנא' אבל גס' תוחד היינו נמי לעלטל בתוכו אבל תנא' לקרפף תאך דכר שמי' דלא איירי כלל הבא לענין עלעול תנא' לקרפף ועוד כיון דרש' לתר דסוגי' זו ס"ל דלר"ג אף דתווד דתנא' לקרפף אסור לעלטל היינו דווקא בלא פירוב אבל פ"י פירוב או של אדם א' תוחד א"כ הא דחבר וקרפף נמי י"ל דלא אסרו חכמים אלא א"כ של שני בני אדם שלא פירבו כמו לר"ג בית וקרפף אבל באדם א' לא פליגי כלל א"כ אחאי אחר כתאך כר"ג הלא תנינו לאוקאי אפי' באדם א' כת"ג לעיל וכל תה דדחק פכתו תעלת' כדי שלא יהי כריך להג' הלא עכ"פ כריך להג' א"כ כפי רש' אוניות שלשה אלה התה אפי' דחד גברא :

ואף גם זאת רבנו ליישג וחדריק תהא דחאריך רש' בלשון אבל לא לכלים שצטו בתוך הבית והוציאו לחצר אסור להוציאו מחצר לקרפף או לגב כו' ואחאי לא כתב סתם אבל לא לכלים שצטו בתוך הבית אסור להוציאו לקרפף עכ"ל אבל איך דיוק זה תכריח לפי תעלת' כי כוונת רש' בזה רק לפרש לשון ר"ג שאמר א' גבות וא' חצירות וא' קרפפיו' רשות א' הן לכלים שצטו בתוכן ולא לכלים שצטו בתוך הבית ותשמש לכלים שצטו בתוך הבית לאו רשות א' הן דהא עלי' קאי לכך תפרש רש' כיכר גבות וחצירות וקרפפיו' לכלים שצטו בתוך הבית לאו רשות א' הן כנן שהוציאו תנא' לחצר לאותן כלים לאו רשות א' הן כי אסור להוציאו מחצר לגב או לקרפף תשום דלענין זה גב וקרפף לאו רשות א' הן עם חצר תש"כ אי לא הוי תפרש רק לא לכלים שצטו בתוך הבית אסור להוציאו לקרפף לתנא' הוי אחר ר"ג דלענין גבות חצירות וקרפפיו' לאו רשות אחר הן דתוה תוכח רק דבית וקרפף לאו רשות אחת הן וזה פאט כפי' רש' ולדעת תעלת' פריק אינו תיושב תה בדרך רש' להאריך בזה בתם שפי' או לגב דק הל"ל והוציאו לחצר אסור להוציאו מחצר לקרפף א"ו כדי לפרש לשון ר"ג שא' א' גבות חצירות וקרפפיו' כו' וע"ז סיים ולא לכלים שצטו בתוך הבית וכן פי' רש' נמי לקתן בדרם כל גבות אבל לא לכלים שצטו בתוך הבית וסביון לחצר כדי אסור להוציאו לחצר ולסבדת תעלת' סתם נתי קשה אחאי לא אחר דאסור לסביון תנא' לקרפף והתם לא סיים אפי' דחד גברא ועוד דכחז טעמא דתסתברא הוא כיון דהא אפי' להחבר לא סביר להוציא אלא פ"י פירוב א"כ כיון שהחבר של רבים תפסיק אסור אפי' בחד גברא עכ"ל נאצי לא איבן סאי

ומה רבני אח"כ להביא ראי' תחאי דאמר ר"ג כל גבות חצירות וקרפפיו' רשות א' כו' ומהו בלשון קרפף עם החצר תשמש כמו בחצר שחותר לעלטל תן בית לתוכו באיש א' ה"ה תנא' לקרפף אין תוה דאי כלל דסמך פכתו אתה שמוציא בפירוב אבל לא לכלים שצטו בתוך הבית וגם זה בכלל דלענין עלעול תנא' לתוכו אינן שוין ואינן דשות א' דתנא' לחצר תוחד לעלטל באיש א' ותקדפף לחצר אסור לעלטל . ומה שכתב זה הוא באמת סבדת דרש"ג דא' וז' אינו דהרש"ג דא' לא הוכיח זאת תלשון ר"ג דודאי י"ל דזה הוא בכלל תה שמוציא אבל לא לכלים שצטו בבית רק משבדא דנפשי' ה' פ"ד דקרפף שוין לבית כמו חצר באדם א' וע"ז כתב אח"כ אבל י"א דבית וקרפף לר"ג כחצר וקרפף לרבנן ראשרי אפי' בחד גברא תשום דבית וקרפף ב' דשונות הן כמו לרבנן חצר וקרפף ראשרי באדם א' הוי ב' דשונות ובה דחה תה שכתב על רבו וטעמי דתסתברא הוא :

גם תה שכתב תע"ל על תה שכתב בספר ת"א ליישג הא דאיתא בגי' שפ"ט ב"ש ע' ישראל שיש לו פתח לתבוי ופתח מאחוריו וקרפף כו' אם הקיף יותר תנא' אסור לפי שאינו ראוי כו' כ"ע ראש' ב"ס אסור ואפשר כיון דרש' לעלטל בתוכו ניחא ל' פ"כ וכתב תעלת' ע"ז האי ואפשר א"א הוא ורצונו להוכיח תוה דתוחד לעלטל באיש א' תנא' לקרפף הלא ע"כ כריך לחלק דאל"כ דברי התחבר ש"ע סתרי אהררי הלא בגי' שני' אסור באדם א' דכתב הדין אחי שיש לו גינה בחצירו ותשמש באדם א' כמו שכתב נמי תעלת' גם לא ידעתי כוונת תעלת' אחאי א"א הוא הלא ודאי ניח' לי' להשתמש בקרפף בכלים שצטו בתוכו דשייך לו לבר תש"כ בתבוי גם י"ג בו אייר שפי' תתבוי וכן תשמש תפירש' התם בד"ה ישראל שיש לו קרפף אם קרפף ב"ס שראוי להשתמש בו וכו' ולא פי' שראוי לעלטל בו תנא' רק שראוי להשתמש בקרפף בכלים שבתוכו גם בד"ה יותר תנא' כו' כיון דאסור לי' לאשתמושי לא ניחא לי' כו' ולקתן אבאר יותר כפי' דתוכח תרשי' איפכא דאוסר אפי' בחד גברא :

וגם שכתב מע"ל דראית האוסרים הוא תרשי דף כ"ג בסו' ד"ה אבל לא ב"ס דקרפף ובית ב' דשונות חס אפי' דחד גברא עכ"ל וע"ז בעי תעלת' לסוכה אישנא תרשי' דלדרשו כריך להג' לעיל תצי' בסתך דבריו רש' דחה שכתב האויל דחד גברא הוא כת"ג בס' ע"ו אבל לפי דברי תעלת' יש ליישב דעתה גי' הוא דקאמר אבל ב"ס תוחד היינו לתרי אף תנא' לקרפף וע"ז פירש' האויל דאדם אחד הוא ולדעת רחוק הוא לגרש דברי רש' שרי

דחוי כמו נפרצו זו לזו דר"ש תורה התם אפי' בב' חזירו' והעצלים אסרו זה עלום קת"ל דמותר הואיל דחד אדם הוא :

ומה שכתב תפלת' על פי' תהר"ש וזי' אורח המותר לו כו' דזה הקו"ש' הקשה הנמלה בד' כ"ה פ"ב התע"י' תשם תוכח להדי' דליתא לרדכי תהר"ש עכ"ל תשם אין ראוי' דסתם דקאמר ר"ז ומוריק' בקרפף שנפרץ בתלואה לחצר קאי נתי' אדיני קרפף שלשניו דמיידי כולה דשייך לאדם אחד ובאדם א' וראי' אינו אסור כמו דפירש' נתי' בלא הואיל דחד גברא הוא :

ומה שהוסיף תפלת' להוכיח תריש' ת' שבת תמאי דת"ר ד' רשויות לשבת וסוף דבריו וא"כ כאן' בענין קרפף שלא הווקף לדידה בפחות תכ"ס אס' הוא לאיס' א' פס' הבית דליכא לתגור א"כ כיון' דלענין טלטול בתוכו הקילו דבין ולא עשה ככרתלית והאיך נאמר שלענין אחד דהיינו להוציא מבית לתוכו או איפכא עשה דבין להחמיר ככרתלית כו' ואם נאמר דכלא גוירא הוא רשות בפני עצמו א"כ תשכחת חתשה עכ"ל תפלת' גס זה לא ירשתי כוונתו הלא לרבנן דמותר מעי' דאסור לטלטל לקרפף פחות תכ"ס תחצר אפי' אי' שייך לאדם א' אף דקרפף פתחו חמירו לטלטל והיינו תשום דס"ל כשתי רשויות הן ואף באדם א' אסור כמו כן ס"ל לר"ש בבית וקרפף דתעס' דב' רשויות הן אסור לטלטל תוך לוח אף באדם א' ולא תשום גוירא הנ"ל כמו לרבנן חצר וקרפף דלא שייך נתי' חנוניה הנ"ל ותה' שדקדק א"כ חתשה דשויות הן קשה נתי' לרעת תפלת' אליבא דרבנן דאסור לטלטל תחצר לקרפף ובדאי לא יחא לי' לתיתר האי דוחק' דסאי' ברייתא דר' רשויות הן אתי' דק' לר"ש :

ועוד חנפ' בעצמו תנב' לנג' נתי' אסור לטלטל לרבנן בלא פירוב אפי' שלא פי' חצר בנתיים והתם נתי' לא שייך חאי' עמתי' רפי' רשי' בבית וחצר תשום שהבית תיחד לבעלים וחצר רשות לכולן אלא כללו של דבר כל תקום שצראה נשתי' רשויות אפי' שניהם דח"י גזרו חכמים להוציא תשום לוח ופליגי' באיזה אופן דצראה כשתי' רשויות לחכמים ס"ל דבין אף דהוי תשמישו שות' דדורין שלמטה השייך לב' בני אדם ותיחד תשמישן עשאו לתפלת' נתי' כרשויות תחלקין וכיון' דהאי דיוורין גרמו תחרי' פירוב וחצר וקרפף נתי' לרבנן ב' רשויות הן תשום דשתי' גרס' או אפשי' תשמישן אינן שייך לרעת חכמים לכך לא תהי' פירוב אבל לר"ש לא שתי' גרס' רק תשמישן ולרעתו תשמישן שזה אשר בכל תקומות אלו אין תשמישן קבוע לכך תיתר לטלטל תש"כ

חאי' עמתי' דחצר הואיל שהיא של רבים כריכין צערב כלים שצבתו בתוך הבית וכיון' שעירבו הוי חצר בלא שייך לאדם א' והקרפף הואיל ששייך לבעל אותו הבית הוי כרשות אחד פס' הבית א"כ תה' לי' אס' הוציאו תשביית לקרפף או תחצר :

ואם באלו ליישב דברי רש"י אלו בלא חנה"ה עוב' לנו לילך בדרך שהלך תהר"ש ומה שתמה תפלת' על פירוש' כאמר הוא באמת תלתא דתתי' דלכאורה תהיכי תיתי לאסור בנפרץ בתלואה קרפף לחצר כיון' דשניהם תותרים בתקומתן וע"י פתח שבניהם תותרים לטלטל תוך לוח כלים שצבתו בתוכן ובנפרדן יאשרו וע"ז לכאורה תלתא בלא עמתי' אך דאם ראיתי בתהר"ש נתי' דרך בדרך זה בדיש דף כ"ד בפ' רש"י ד"ה לקולא כו' דאילו הוי תחינה בניהם שרי לטלטולא כו' כ"ב פי' אפי' הוי שלשני בעלים השתא נתי' בלא תחינה שרי לחצר גברא עכ"ל תהר"ש וזה היא תתפ' פי' תהר"ש הנ"ל ובדאי תרי' גברא דבא באלו לא יענו דבר פשוט וגם הכא תוכחה לכך כיון' דרש"י פי' דאילו הוי תחינה בניהן הוי שרי לטלטולא תוך לוח תשמישן השתא דלא הוי תחינה אסור לטלטולא תוך לוח הלא רב הונא אמר הא תשמישן שרי אי הוי כ"ס פ"כ נ"ל דהא דאסור בלא תחינה היכא דהוי של שני בעלים אבל בסוגי' זו דמיידי דשייך הכל לאדם א' תותר אפילו בנפרדן זה לזה ולא הוי נפרדן לתקום האסור ושעתו של דבר י"ל כיון' דבנפרדו אסורי' זה לזה לטלטל הכלים שצבתו בבית אסורים נתי' וע"ז הכלים אפי' שצבתו בחצר תשום דלא תנינו דפליגי' רב ושמואל אלא אי' גורדין דלתא אתי' לאפוקי תאני' דבית' לחצר היינו בשני חזירו' או חצר וקרפף דיש לה' תחי' ופתח' צניהם לענין הוכחה תוך לוח תש"כ בנצרתה זה לוח דאסור עכ"פ זה על זה לטלטל כלי הבתים אפי' בתקומתם עשאו לא פלוג לענין זה שאסרין הבעלים זה על זה אפי' כלי חצר תשום דלענין טלטל בעלתא בקל יוכל לטעות ועוד דבנפרדו אין הכר תחינות דכ"ה אפי' שתואל מודה וכל וזן דלא תשכחי' יאמר אחר דפירש' תיני' י' ליישב סכי' דעת שני גדולי' ואי' אשכח דפירש' תמי' אהי' כתיב דתשכח רבדכי שקיל ווסרי' ואי' דק"ל הכא דדחוקא בשני בני אדם תש"כ בחדר וקרפף דשייך לאדם א' תותר לטלטל הכלים שצבתו בחצר אפי' בנפרדו :

ומה שסכריח רש"י לסבירא זו אפשר תשום דק"ל לפי פ"ד דאמר כתאן כר"ש ולא אסיק אדעת' לר"ש נתי' כיון' דמערע דבנו הוי חאי' תישע' בטל א"כ תק"תל ר"ה דלר"ש תותר לטלטל וקרפף לחצר בלא תשנה פירובא הוא כמו דמיידי הוא גופא דר"ש א' א' גבות כו' לכך פי' דק"תל הסא אפי' ג

שאלה יח

תש"א: בית וקדש אין תשמישן שזה דבזה קבוצ וכוה אינו קבוצ לכך תורה ר"ג דאשור לעלטל תוס לזה וכיון דלאו בדיוקין תלי' דאפלי בארס א' אין תשמישן שזה לכך לא תהגי עירוב וזא דלא חשיב ה' רשויות דלא שייך בזה כיון דחצר וקדש שניהם רשות היתר ותיתר לעלטל בתוכם רק תוה לזה אסור תשום שגראה כב' רשויות תשום גזירות טלפל תר"ה לר"ה א"כ איזה תהם יחשב חצר או קדש דשניהם שוין בהיתר לעלטל בתוכם רק תוה לזה אסור תשעם דגראה כב' רשויות לא שייך כלל להחשב בשביל זה בכלל רשויות איסור :

וקישיות התוספת הוא בקדש יתר תנא' דאסור לעלטל בתוכו וגם אסור לעלטל בתוכו לר"ה תקשה התוספת אפיר ותירכסי גס קישיות ר"ת ברך ס"ו קאי נתי על גינה שהוא קדש יתר תבית סאתי' שאסור לעלטל בתוכו ואי ניתא דאסור לעלטל בתוכו לכרתלית א"כ לאו תין כרתלית הוא ולא הוי בכלל כרתלית שחשיב כבד שייך שפיר להקשות דלחשב לרשות בפני עכמו עכ"פ אין תהא' דלא חשיב ה' רשויות ראי' להתייר :

אח"כ ראה ראיתי שהביא תעלת פור ראי' להתייר תהאי ברך ס"ו פכו"ש שיש לו פתח פתוח לתבוי ופתח א' פתוח לקדש כו' וישאל ב"ס אינו אוסר יותר תנ"ס אוסר וסרש' וכו' הסוגי' באינו תוקף לדירה ש"ת דב"ס אינו אוסר לעלטל תבית לקדש כו' דא"ל אף שאסור לעלטל תבית ל' וכו' ת"כיון שהוא תותר לעלטל בתוכו בהאי פיתחא ניהא לי' זה אינו וכו' ולבסוף כתב ותתהגי על ת"א דהא עיקר עירוב לא בריכא רק לכלים ששבתו בתוך הבית דאי לכלים ששבתו בחצר אדרבה בלא עירוב תותר להוציא מחצר לתבוי כו' וא"כ האיך נאמר דתדחין אותו תחבוי זה כיון שגם לקדש אסור להוציא כלי הבית שלו פנ"ל תעלת' ותימא לתמי' הלא תיירי דהבית הוא בין קדש לתבוי ובחד גיסא פתוח לתבוי ובחד גיסא לקדש וא"כ לפולם אסור להוציא כלי הבית לקדש עכ"פ גם לתבוי אסור להוציא כלי הבית א"כ בזה שוין נחצא עכ"פ ניהא לי' בהאי תשמיש דתשמיש בקדש תשום דהוי אוירא עפי' ואדרבה תמי' ראי' תתם תוכה כעל ת"א דרש' כתב בדר"ה ישראל שיש לו לקדש כל זה קדש יתר תנא' כו' ואפ"כ דלגבי כותי חשיב ווערל לגבי ישראל נפיש דשא בשבת ליכא פוכאות תשואות יתירן וסגי בהכי גפיס אוירא עפי' ואי לרעת תעלת' ותותר להוציא כלי הבית לקדש וזו עיקר היתא השיתוש ל"ל לרש' לרחוק ליישב ולתלק הא דבכותי איי ווער הלא אין תקום לקיש' ו דשגמא בעכ"ס דיכול להוציא כלי בית בין לקדש ובין לתבוי א"כ אין טעם דמיחא לי' לכ"ס

יותר להשתמש בקדש אלא תשום אוירא ובבית סאתים לא נפיש אוירא יותר תתבוי אכל בישראל אף דתבוי אויר לא נפיש יותר תתבוי ת"ת ניהא לי' בקדש יותר תשום דיכול להוציא כלי הבית לקדש דיד' תש"א"כ לתבוי אסור להוציא כלי הבית אלא תדכריך דש' לרחוק ולחלק בענין אוירא דאפ"כ לגבי פנ"ס ווער לגבי ישראל נפיש דווקא תשום אוירא ניהא לי' בקדש ולא תשום הוצאות כלי בית דאף לקדש דיד' אסור להוציא כלי הבית וזה נתי ראי' בתורה דרעת דש' פנ"ס לאסור להוציא כלי הבית אפי' לקדש דיד' ואין להאריך בזה עוד פנ"ס לא תנאדי דאי' בתורה נגד האוסרין ונגד התחירין הוא סוגי' דפרק עושין פסין דתוכה דלרבנן לא תהני עירוב תחבר לקדש תדקאמר כחאן כר"ג וכו' כמו שכתבנו לעיל ותדכנן נשתע לר"ג כמו שהארכנו לעיל. אך ש' ליישב דעת הרמ"בס וסייעתו דלשולס תנימ לתיתר דבחד גבירא לא פליגי ובין לרבנן ובין לר"ג תותרים לעלטל והא דקאמר כחאן כר"ג תשום דר"ה אחר לא שנו אלא יותר תנא' כו' ואפ"ה דווקא נורע רובו חבל מרע תשעו אף דהוי תקום הורע יותר תנ"ס תותר לעלטל וע"כ תשום דעל לגבי רובו כמו דכתבו התוס' בדר"ה לר"ג כו' וזה דווקא לר"ג דס"ל חצר וקדש חדרא רשותא הוא לכך בעל לגבי חצר תש"א"כ לרבנן דהוי קדש רשות בפני עכמו אינו בטל אם הוא ב"ס דחשיב כמו דכתבו התוס' בריש דף כ"ד בדר"ה ולא אחרן כו' ומכ"ש יותר תנ"ס דאימ בטל לרבנן אף דהוי תשעו דאפי' על פתח תנ"ס כריכין תוספת בדר"ה ולא אחרן לרחוק דעל לרבנן וכוה תדוקדק לתח הוכיד בקוש' עוד הפעם לר"ג נתי דף הל"ל כחאן כר"ג כו' כיון דנורע רובו תהוא תשעו בטל כו' אלא דווקא לר"ג הוי קשיא ו דלרבנן תנ"ל דתיירי דההוא תשעו רלא מרע הוא ב"ס או יותר ולא בטל לכך תדייק לר"ג נתי כו' דלר"ג פנ"ס ב"ל דעל תנ"ס כמו שכתבו התוספת כך נ"ל ליישב דעת הרמ"בס וסייעתו :

וזהו דמכאן לדקדק דתאמר דב הלכה כר"ג והוא שלא פרצו כו' אחאי לא אחר בין לרבנן ובין לר"ג מ' לפ"י י"ל דתתא הוא דא' בין לרבנן ובין לר"ג והא דאשמינ' הא בחר דקאמר סלכא כר"ג תשום דאשמינ' לר"ג דביתא אפי' ר"ג דתקיל אפ"ה לא היתר רק היכא דלא פרצו כו' ועוד כתב דהלא בלא עירוב ב"כ תכינו לאסור כשהבית עם חצר שייך לאיש א' ולא כריכין לערב עורדין ולתא אתי לאסוקי תאמי דבית' :

כבר כתבתי לעיל ליישב דעת רש' דכתב פואיל יחד גבירא הוא דשמיאל תודס בתנא' א' על דביס או במרצו דלענין טלפל גזר אפי' אכלי חצר

תשובה

הנה באמת לא ראיתי ולא שמעתי
 תי שתקפיד על זה לתקור הכרכשות
 קודם פסח אף דרובי ככולם נעשין עשין שניתך
 בסכין חתך והנה לכאורה הוכחות דתעלת גדולה
 היא וחוק כראי תוכן. אבל אחר פיון נראה לפע"ד
 ללמוד היתר על מהנהגן של ישראל ושתי תשובות
 בדבר. חדא תמה ראית' בס' ת"א בס' תת"א ס"ק
 כ"ז אחא דכתב דת"א שם וז"ל אס נתערב תשאו
 תדברים אילו תוך המאכל שאין להחמיר לאסור
 התערבות כו' וע"ז כתב ת"א טעם של דבר חדא דהוי
 נ"ט בנ"ט ועוד תאחד דאיכא לסמוקי שתא לא הו'
 כלי ב"י כו' פי' דמשהו הוי דרבנן וא"כ אס נתערב
 הרבה שאין סת"ך נגדו אסור כו' ות"ת צ"ע דיש לסמוך
 בדבר על סתם כלים שאינו ב"י ונ"ט בנ"ט כו' אלא
 נראה לי דת"ש דת"א אס נתערב תשאו כו' היינו
 משום שנתן דמון וודאי אסור אס נתערב הרבה
 משום דיש לחוש לפחרי חתך שהם בתוכו אבל ב"י
 תבואל וכיבא בו אפי' נתערב הרבה שרי עכ"ל נתנא
 אף שאין ששים נגד החתך בכלי שנתבשל תוחד אס
 נתערב בספח הואיל דסתם כלים אין ב"י והוא נ"ט
 בנ"ט ותוחד לחשדותן והנה פ"כ איסור תשאו אפי'
 בב"י הוא קיל תכלי שאינו ב"י ושאין ששים נגד
 האיסור כדתוכח תש"ע י"ד בסוף סי' נ"ט ובס' קכ"ב
 סעי' ה' איסור תשעט שנכלע בכלי שדרכושאל להשתמש
 בו בהיתר תשעט בכדי שיתן טעם עהיתר כו' הרי זה
 תוחד להשתמש בו לכתחילה אף שהוא ב"י לפי שא"א
 לבא לידי נתינות טעם עכ"ל ודיכא דכלל הכלי
 איסור מרובה אף דוודאי אינו ב"י אסור להשתמש
 לפתחילה. נתנא איסור תשאו וב"י קיל תאיסור
 תרובו אף דאינו ב"י. אף דהט"ז תשיג ארץ זה
 גופא דאיסור תשעט כו' ת"ת מוכח עכ"פ סברא זו
 דהאי דאיסור תשעט כו' קיל תהאי דאינו ב"י דהאי
 דאיסור מרובה ואינו ב"י אין שום רעה בעולם דתחת
 לכתחילה וא"כ כיון דנ"ט בנ"ט באינו ב"י אפי' באינו
 ששים נגד האיסור תוחד תכ"ש באיסור תשאו אפי' ב"י
 היכא דהוא נ"ט בנ"ט דתוחד לאכול באחרון של פסח
 ותכ"ש להשהות:

נמצא

בנ"ד דחורפא דאס תחלי לי לטעם
 חתך שנכסין ב"י ת"ת לפנין בליעת חתך
 הוי רק תשאו כתי בקדמות שכתבו החו' בפ' כ"ט
 והוי נתי נ"ט בנ"ט דהיינו החתך בסכין והסכין בשמים
 זעריין הוי היתר קדמם פסח אף דק"ל סתם סכין
 שמוכית על פניו ת"ת חן השתם אין חתך על פניו
 כתי דתוכח תשובת הרא"ש שהביאו בד"ת וז"ל בס'י
 הג"ל ות"ת בדבר אין להחמיר וכת"ש לקחן בתשובת
 הרא"ש נבי נכל שחתכו בסכין דלא ה' חושש שתא
 ה' חתך דנק בסכין וא"כ ברבים שאינו חריש' כו'
 ואין

חדא אטו כלי הכית והיינו בשני חצירות של ב' בני
 אדם שנפדו תש"א"כ בקרפף וחצר של אדם א' לא
 גזרו והטעם י"ל דווקא היכא דאוש' דיודין גזרו
 תש"א"כ באדם א' כתי שתכינו חילוק וז"ל בפ' תי שהוציאו
 דף ת"ח גבי שלשה חצירות:

גם

תנוסח ערובי חצירות בתחומים אין רא' הלא
 כתוב בהם כמה דברים שאינם צריכין כגון
 תבית לפלי' ותפלי' לגב ומבית לחדר הלא מבית לפלי'
 ומבית לחדר לכ"ע תוחד ותפלי' עכ"פ לר"ש תוחד
 אלא פ"כ לרמזא דתילתא כתבו הכל בנוסח ואין
 מזה רא' לריטא ע"כ קשה להקל נגד הש"ע ורוב פוסקי'
 שהסכימו לאסור אפי' בחד גבירא אף אס תנערבים
 בזה עוד איזה היתרי' שהזכירם נתי תעלת' דווקא
 דירה של קרפף תבטלין חורעים ולא דירת חצר ובפרט
 סואיל דכתב הרא"ש דדעת רש' תוכח כן א"כ לפי'
 לדעת רש' דאסור אפי' בחד גבירא נגדוה לדעתו הוא
 תוחד תשעט אחד בנדין דיד' דהיינו דס"ל דאין חורעים
 תבטלין דירת חצר גם הד"אס הסכים דאין חורעים
 תבטלין דירת חצר אף אסור לומר דהספק של הראש
 והטור רק אס חורעים תבטלין דירת חצר שאינו
 מרע תש"א"כ תיקום חורע וודאי לאו דירה ואסור
 לטלטל תשם להכית כתי שכתב הרא"ש ואף את"ל כו'
 ובחצר כתי חורע תיהא יפסיד דירה שלו וכתי כן
 כתב הטור הגם תדאי' שהבי' תפרשי' תשעט דגם זה
 בכלל ספק ת"ת אינו תוכרע כ"כ פכ"פ הניח הרא"ש
 חצר בנ"ט והטור כתב דיש להחמיר ע"כ תי שרובה
 לנרף אילו תידי' ולהקל בעירובין שהוא דרבנן וודאי
 אין לתחות בידו וכדאי התה חנהו פוסקי' לסמוך
 עליהם בשעת הרחק וכל זמן שאינו תתוקן עוד אס יש
 לתקן בקלות תחייב תיתי להקל נגד כתה פוסקי' גדולים
 שאושרי' כן נ"ל עד וז"ל יתן אחת ליעקב הק' כהן תפרא
 ח' סה ודנקטרע יע"א:

שאלה יט

יום ג' ח"ה דפסחא תנ"ה לפק' יבא תנחם
 לעבודת התלך תלכו של פולס כו' כש"ת תוה"דר
 תענדיל כ"ז: השם תאמי עתי כו' רק להשיב דבר
 שלח ביעקב' ונפא בשאלתו שאלת חכם שואל בשנין
 הכרכשות שחתכין שום בסכין חתך ועושין השום תוך
 התולית לפי תה שכתב ת"א בס' ת"ת ס"ק כ' אבל
 אס יש שום בעצמות אסור בדבר נתשאו כתי
 עתה דהרי נחתך בסכין חתך עכ"ל ותוה דעת
 תעלת לאסור אפי' להשתאו ועיקר ראייתו
 תיקום דפסח' ד לת"ד דיה ולשהנהו פד
 אחר כו':

גם יעיין בעור סי' הנ"ל שכתב שם וחיים שכתבנו' ולא טהר בהן לרעת בעל התרומות' שאוסר צדק ובכל שחתכו בסכין של עכ"ס אפי' אינו צ"י חפטי שמדמה אותו לקורט של חלתית מ' וכן יראה דעת הרא"ש להחמיר בו' ומיהו כתב תהר"ס תרומות:

על האר דפסר התרומות לבי נוסה להחמיר ואפי' שאני תורה כס' התרומות אין כ"ל למחות ביד הנוהגין היתר ונ"ל אפי' לרעת בעל התרומות אם מהרו בהן בחתיכות הסכין אפי' לא נזהרו לכובשם בו' עכ"ל נמצא הדין דתים דאסור לאכלם אם נחתכו בסכין של חתך קאי רק מי שחתמיר כספד התרומות דמדתיין בכלים ושאר דברים חריפות כקורט של חלתית ורעת העור דהעיקר כרעת הסת"ק דקורט של חלתית דווקא ולא שאר דברים חריפי' והתחבד דתחמיר בזתים גם תשוב' הרא"ש דכתב דלכתחילה תורה כספד התרומות' רק אין תיחון היינו לאכלו בפסח תשמש אבל להשתאן וודאי תודים כ"ע שאין להחמיר כספד התרומות' ותדוב טרדת המוטל עלי לא הלכתי בגדולות להביא ראוי תהא"ס רק ליישב המנהג המקילין בכרכשות אילו הן תהני טעמים הנ"ל ותנהג ישראל תורה היא כ"ד אזה נאמנו יעקב הק' בהן תפראג ח' פה ק"ק ודנקודט יפ"א:

שאלה כ

עיר השאלה ברין אזה תכרית שהפילה תוך ג' חדשים והי' ניכר טורח האור ואח"כ ילדה בן כאן הבן שואל לכשיגדיל אם הוא תחייב להשפנות בע"פ גס יורדינו אם י' לבן זה דין בכור לנחלה ליעול פי שנים בנכסי אביו עכ"ל:

הנה תה דסיים פתח דברי יראה לי פשוט דהאי בן דנ"ד אינו בכור לנחלה אף דלכאורה לא תשמש הכי דתשנה שלימה תנינא בבכורת ד' ת"ך איזה בכור לנחלה ואיזה בכור לכהן הבא אחר נפלים' אפי' שזכא ראשו חי וכן ט' שיכא ראשו תת בו' עכ"ל ותדקאמר הבא אחר נפלים שיכא ראשו חי ותשכחת לה רק כדפי' רש"י בגון שהי' תאזתים או נפל בו' - והוכיח הנפל ראשו חי והחזירו ובא חבית וקדמו ויבא הוי זה האחרון בכור לנחלה - נמצא תדדחיק תני' לפרש באופן זה דווקא דיכא רק ראש הנפל קודם ולא אשתפי' דביתא יותר אפי' דיכא הנפל מלו' - תשמש דנפול דווקא ראשו לאור לא הוי כולד - אבל אם יבא הנפל מלו' - ואח"כ מלד השני הן אם הי' מלד תיד היינו בתאזתים או שחזר ונתעברה אחר ותן וילדה בן לא הוי הבן בכור לנחלה:

אבל

ואין לחוש אלא שחא חתך בו אין להחמיר וכן כתב בת"א ס' ק"ל'ו לכך תותר להשהותן ולא דמי לקדירות שהקצו התוס' בפ' כל שעה דהוי כתבטלין איסור לכתחילה אי יבטלו בהן אחר פסח תשום דחתך הנלוש בקדירה הוי נותן טעם ראשון של איסור חתך ותשום הכי כריכין התוס' לפרש שיז עוד היתר דאיתו טעם הוי לפנס וההיתר בנ"ט בנ"ט עדיף מהיתר דניתן טעם לפנס דההיתר רקדירה דאינו צ"י תשום טעם לפנס אסור עכ"פ לכתחילה לנבאל בולב"ע אפי' תדינא דהא"ס ובהיתר בנ"ט בנ"ט תותר לכתחילה כמו דדגים שנבאל בקדירה של בשר בריש סי' כ"ה רק י' תחתירן בביטול פ"ש תחילא כ"ד לא דמי לנדרון התו' בפ' כל שעה תשום דבכ"ד הוי עוד היתר דנ"ט בנ"ט כת"ש:

ואף בדבר חריף שי"ך ההיתר דנ"ט בנ"ט כמו שהביא בר' תבסי' הנ"ל ונ"ל וגם דבר זה לא ראיתי שתחתיר' כן כי אף שחותן הוא דבר חריף ת"ת הוי ל"ט בנ"ט אך ראה ראיתי בס' ת"א בס' תמ"ו ס' ק"ח כתב על מהר"ל ונ"פ דהא בדבר חריף אינו תושיל ל"ט בנ"ט כת"ש ב"ד סי' ב"ה עכ"ל:

ובעיני יפלא תאי השיג על מהר"ל דהאי דסי' ב"ה הוא רק דעת רת"א שהוכיח כן לפי דעתו תלשון או"ח ותלשון הרש"א כמו שכתב בר"ת וי' לרשות אותו הוכחה ועיין שם שפיר ושד אפי' לרעת רת"א כתב זאת לאותן דעות דתחתירן בנ"ט בנ"ט בביטול י' להחמיר גם בזה אבל לא לרעת התחירן בנ"ט בנ"ט בביטול אף שאנו נוהגין שם כרעת רת"א ת"ת בנ"ד שהוא איסור תשמו י' לסמוך על חפוסקי' התחירן וכן נראה דעת הע"ז בס' תמ"ו סוף ס' ק' יו"ד ח"ל ונ"ל דתדקחת שהוא דבר קיוחא וחריף זה אסור אפי' בשאר אסורים אפי' אינו צ"י ע"כ י' להחמיר בו אפי' בי"ט האחרון עכ"ל תשמש דווקא לענין אכילה בי"ט האחרון - אבל לאחר הפסח תותר לאכלו וח"ה להשהותו:

זאת ועוד אחת ישנו כמה פוסקי' דס"ל הי' גופא דשום וכיוצא בו לא תקרי דבר חריף רק תה ראיתא תפודש בש"ס היינו קורט של חלתית כתבואר בעור ונ"פ ריש סי' כ"ו ואף דאין מהגין לחומרא ת"ת בתשמו ולענין להשהותן י' לסמוך על דעה זו דכלא תחאי עשתי' תתירן בס' הנ"ל סעי' ק' תי' לתונ"ש וכן חתיכות דג תלוח שתיבאי' העכ"ס בחביות תפני שתיבאי' הרבה ואף אם נאשר תקצת' שנחתכו בדאשונה נבטל באחרים כתבואר בש"ס סב"ח וע"ש וה"ה בנ"ד ע"כ הרוב חותכין שמים הרבה בסכין א' וי"ל נתי' כנ"ל דבכ"ד נבטלו קודם פסח שמים הראשני באחרונה:

דברך להתענות אפי' בכור תאב לחוד תשם דתני
בתכרים אפי' בכור לאב * כדנחמי' תקרא ויתת כל
בכור בתכרים ראשית אונס באחלי חס ובכור היינו
פער רחם וראשית אונס היינו בכור לאב ותחאי קרא
גופא מוכח דאפי' אותן הבא אחד נפלים תני דהיינו
ראשית אונס תי' שלבו דזה עליהם תני היינו הבן
הראשון שלבס דזה עליהם כמו דילפינן תראשית
אונס דהבא אחר נפלים הוי בכור לנחלם תשום דהוא
הראשון שלבו דזה עלי' כמו כן תנינן לחילוף תראשית
אונס * אח"כ תבאנן בספר תנן אברהם סי' ת"ע
דכתב הבא אחר נפלים כדריך להתענות כיון דהוי בכור
לנחלה וכל זה פשוט הוא וה' עמנו בדריך אחת ליעקב
ה"ק כהן תפלא :

שאלה כא

מיום שנאיתי חנה למדינה זו ליטב על כסא
הוראה פה ק"ק קאבלענץ ראיתי שפירי'
בתקומתו' ששוחט'י' אכל קצבים כגון פה קהלתני'
וכדומה ששוחטין גם ב"ט בהמות אכל קצבי'
כדי שיקנו ישראל בשר לטורף ו"ט ושאלתי את פיהם
תו' התיר לכס זאת והשיבו שכן נהגין תעולם לפני
דבנים תבאנוי' עולם בלי שום תוחא ואין מזה שם
ותכפיק ואחריו לי' שכן נהגין ברוב קדימות אשכנז
היכי ששוחטין אכל קצבי' ואפ"כ לא השגיחתי
בדבריהם ואסרתי להם שלא לעשות עוד כי במקום
שיש ח"ה אין חולקי' בכור כו' באשר כל פשוט
שהוא איסור גמור ע"פ הש"ס ופוסקי' דבהמות נכרי'
אסור לשחוט ב"ט דכתב לכס ולא לנכרי' ואין להם
היתר בתה שאומרים הואיל דתוכר אח"כ חבשר
לישראל הוי כמו דשוחט לטורף ישראל ו"א דדוקא
בבהמה חזי' של נכרי' וחזי' של ישראל בעי' דב
אוי' פבא תרב הונא בתס' ביבא ד' כ"א ופשע להתיירא
וכן פסק הטור והש"ע בא"ח סי' ת"צ סעי' י"א
תשם שא"א לאכול תמנו אפי' כית כשר תחלק שלו
בלא שחיטה תשחט דאי הוי כולו של נכרי' אף
שרונה לאכול ישראל תמנו בתה שקונין אח"כ תמנו
בשר אסור :

ועוד מוכח בהרי' דלא תהי בתה שקונין תמנו
אח"כ חבשר תדפדין בש"ס וא"ל על הא
דפשט דב הונא אהא דבהמה חזי' של נכרי' כו'
דיותר תה בין זה לנדרים ונדרות כו' ותסיק טעמא
תאי' בהמה חזי' של נכרי' כו' תוחד כו' דא"א לכיית
כשר בלא שחיטה אכל נדרים ומדנות אסור לשוחטין
ב"ט כהנים כי זכו תשולחן גבוה קא וכו' ופי' דשי'
כהנים תשולחן גבוה קא וכו' בחוה ואוק וס"ה לנפלים
בבאר בשר כו' נתנאת כל חשיטה לשם גבו' פ"כ
והנחא

אבל אי פיינך בחד עשתי' של דבר דכתיב
בבכור ראשית אונס היינו תי' שלבו דזה עלי'
אין חילוק אפי' מלך הגפל כולו חי האי הבן שנולד
אחריו בכור לנחלה כיון דא"א לחיו' אין לבו דזה *
וכן אית' בריש בהמה התקדם תפושע בפי' דשי' ו"ל
בד"ה אפ"פ שיבא ראשו חי כו' אין לידת הראשון
תפקיעתו תלהיות בכור לנחלה שאפי' נולד הגפל כולו
אינו תפקיע הבא אחריו שאין לבו דזה עלי' כו' והא
דיקט ראשו תשום בכור לכהן נקיט לי' דביבאית דאשו
לחוד הוי ילוד ופוער את אחי תבכור לכהן
פכ"ל :

וכן איתא תפושע בסמ"ע סי' דע"ז פ"ק י"ג דק'
הפלא בעיני שהביא תתני' דבכורית תה שכתב
שם רש"י והא דכתב רש"י כגון שהוכיח ראשו וסחוידיס
תשום דתקן שם כו' ואינה בכור לכהן כו' ותשום הכי
כתב רש"י כן תשום דכית' כו' פכ"ל תשקפות לשומ
באילו מסבירת פנתו התניא זאת * ולא ראם
דדשי' גופא סי' כן בחולין * ויותר תמו' על בעל
שארית יוסף סיתן ג"ה שהביאו אתיו הסמ"ע דנעלם
תמנו פי' רש"י שכתב כן תפושע בחולין דאילו ראם
דכרי רש"י וודאי לא הוי דחה דעת רש"י כמו שדחה
שם בתשובה בגילי דחייט' כמו שיראה עיניו. תשרים
שם סי' ק"ה שהוא חור ורחה דכרי ענתי * דק תביא
דחייט' תלשון הרת"בס ואין תוהראי לרחות דברי רש"י
דדרך הרת"בס לנקט לשון התשנה [והא דלא סיים
ואינו בכור לכהן תשום דלא איירי הרת"בס בטאי
פרק חרין בכור לכהן] וסותר דאי אפשר לעשות למידק
תיני' ראם כן בבא השנית דכתב הרת"בס דבן ט'
שיבא ראשית נתי' כדריך למידק תיני' הא יבא כולו
תת לא הוי הבא אחריו בכור לנחלה א"כ האין סיים
בטעמי' שזה שאמר ראשית אונס הוא שלא נולד לו
קודם לזה ולר שיבא חי לאויר העולם ונודאי בלשון
השחקים לא שייך לו דכתבו לשון יחיד תשום איירי
אלא וודאי דלא נחית לתקט ראשו לדיוקא דק בכן
ח' בנפל אפי' יבא כולו חי וכן ט' שיבא תת אפי' יבא
כולו תת הוי הבא אחריו בכור לנחלה :

ומכש בכ"ד דהי תרתי לריעות' דהוי נפל בן
ג' חדשי' דיבא תת אפי' יבא כולו * אפי'
בעל שארית יוסף תודה דהי הבא אחריו בכור לנחלה
כי הוא דייק תדברי הרת"בס זה לשונו תשחט שאם
יבא אחרת קודם חי לאויר העולם שהבא אחריו
איס' בכור פכ"ל א"כ כוונתו דדוקא יבא חי אבל נפל
אף שיבא כולו תת אין שום פוסק דס"ל דלא הוי הבא
אחריו בכור לנחלה א"כ בכ"ד פשוט הוא שהבן שנולד
אחר נפל זה הוי בכור לנחלה :

ולפי הא"ל תחילא הא תשובת דבר על שאלה
ה"ב שתיאיר אותו הבן להתענות בע"פ כיון

שאלה כא

רלא קנה תעו לחוד בנכרי בלא תשיכה ולכך כתב העור והש"ס גבי בכור בסי' ש"ך והקפ"י יהי שיקבל פרוטה תנכרי ויקנה לו התקום שהבהמה עומדת גם רמ"א הוסיף אז שיקבל תעוין תן הנכרי ויתעורר הבהמה לרשותו או לשימעה דאז תשיכה קונה פס התעו' כו' וה"ה איפכא בקונה ישראל תן הנכרי דינא הכי דדין א' להם וכיון שכן קשה הדבר כי אחריו דהנכרי אינו עושה זאת שיקנה התקום לישראל או יניח לתעורר הבהמה לרשותו:

ואכא היום אל העיון אם נאמר כיון דלפי ניתוסיה' ודיניהם תעוין לבד קונה שאינו יכול לחזור דיהא סגי בנותן תעוין אף שאינו קונה תדון תורה ולכאורה הי' ל"ל קצת דא"ל תתה דאית' בחולין ד' ל"ט א"ל ר"א ברי' רבב א"ל לרב אשי יתב' ל"י וזו לטבחי ישראל תתי' א"ל חזינן אי אינש אלתא הוא דלא תני למדחי ל'י אסור ואי לא א"ל רישך והר עכ"ל א"כ תשתע אפ"ל לא הוי נתי' לפי ניתוסיה' רק בשביל שהוא אלס לא תני למדחי ל'י הוי כאל נכרי חכ"ס היכא דהוי קנין לפי ניתוסיה' רק אין דא"ל תשום דתנינו לתיתר דהתם לחומרא הוי כאלו לענין דיכול לאסור הבחית' בתחשבתו לפ"מס לר"א וכן משמע בתוס' שס ב"ד' רישך והר כו' אי אלתא הוא אסור תדרבנן ואפ"ל לת"ר בפ"ב דבכורות דתשיכה קונה בנכרי ולא תשע לפ"ל לחומרא שייך לומר תדרבנן משא"כ לענין לשחוט ב"ט דהוי לקולא אי לא קני ישראל תדאורייתא לא פברי רבנן שיקנה בדי להקל לשחוט ב"ט כיון דמדחי' אסור לשחוט ואף דהוי בהמה של נכרי:

אך עדיין י"ל הא דבכחו התוס' ואי אלתא הוא אסור תדרבנן היינו תשום רלא הוי קנין לו אפ"ל לפי המנהג שלהם רק דרך אלתו' יכול להוציא תיורו משא"כ תה שהוא קונה לפי ניתוסיה' דדון מודים התוס' דהוי קנין גמור ותכ"ס תה שהוא התנהג ודרך התנוד' לקנות כחו שכתב הש"ס ב"ח ס' ר"א וכן כל דבר שדרך התנוד' לקנות בו כגון שמתן הלוקח פרוטה לתוכר או ע"י שתוקף לו כפו כו' הוי קנין גמור אפ"ל תדאורייתא שכתבו הטעם דתנהג פוקד הלכה בדבר שבתחון וכיון דעכ"ס לענין תחון הוא שלו הוי בהמות ישראל שיתור לשחוט דאי תימא לענין אסורי' לא הוי כאלו א"כ הא"ך כתבו הספיק' דהוי קנין גמור כיון דלענין אסורי' לא קני' יכול לבא לירי תשול אם יקדש בו אשה א"ו כיון דתנהג פוקד הלכה לענין תחון והוי שלו קני' לו קני' גמור אפ"ל לענין אסורי' והוי שלו מתא אף תתי' לי אלתא לא זכת הספיק' האחרוני' בבכור היתר זה:

אחכ תנאית את שאהבה נפשי בתשוב' בתח' בדיק ס' ש"א תתחלת דעתו להחיר פ"י

כסא

והשתא זכינו לדין דתה התם דודאי הכהני' אוכלי' חוה וזוקן והבפלי' דהוא תנוד' פשה לאכול הקדש' ואפ"ה הואיל דלא זכו עדין בשעת שחיטה אסור לשחוט הואיל דבשעת שחיטה עדין הוי לבב' וכתבי' לכס ולא לבב' תכ"ס הכא דיכול להיות פאינו תוכר אח"כ לישראל כלל אף דיש לנכרי ריוח בזה יכול להיות שיתורן שאיזה ער צריך הרבה לכסד ויתן דבר תה יותר ותוכר לו ואף אם הבעיה לישראל בנעחון לתוכר לו ת"ת לא עדיף תנהגים ופפלי' דאכלי' ג"כ וודאי תהקדש' ת"ת הואיל דאינש זוכי' רק אחר שחיטה תשלחן בכו' אסור לשחוט ה"ה הכא אף שיתוכר להם וודאי אינן קונן ער אחר שחיטה ובשעת שחיטה עדין לא זכו הוי אסור לשחוט תעסם לכס ולא לנכרי' כחו נדרים ונכרי' תעסם לכס ולא לבב':

ואפשר הטעם בא לחי שתורה להן היתר תתה שראו בש"ס ס' א"ל ספי' ג' אכל של נכרי' לית בהו תורקה כו' לפיכך נכרי' שהביא בהמה בתקולין כו' ואם הביאה לעורך או אפ"ה סתם והוא בעיר שרובה נכרי' תותר עכ"ל והאי פ"כ תיירי דהביאה ב"ט ואפ"ה תותר לשחוט באוסן הנ"ל אם ישראל קונין תתנהג בשאר אכל פנינש להם ולא דאו תה שכתב הש"ס באתו ס' ספי' י"א דתשתע דווקא בחז' של ישראל תותר וא"כ יהי' דברי הש"ס סותר' לפי האי ס"ד אלא מדאי דבספי' ג' לא אית' יהי' דנתי' רק דלא שייך איסור תורקה בבהמות נכרי' אכל באיסור שחיטה בהמות נכרי' לא איירי הכא רק תיירי באוסן שיתור לשחוט כגון שקונה הבהמה תן הנכרי' שסביאו בתקולין חגס ב"ט תותר לקנות כחו דאיתא בסי' תקי"ו ואפ"ל בפלי' חיים תותר ליקח תן הנכרי' בלבד שלא יהי' בתין תחומר בידה כמבואר בסי' הנ"ל וכן כתב הלבוש שיתור לומר לרועה כו' תן לי עלה או גדי כו' אכל בלא קני קודם שחיטה דהוי בשעת שחיטה לנכרי' וודאי אסור לשחוט:

אך באשר הדבר בא לידי תשיע שיתח י"ע כי הקנב' נכרי' אינן חזין לשחוט קודם י"ע ונפרע בחג הפסח אינן חזין לשחוט רק סתוך לימי חגם שהוא בדת פסחים ב"ט הנ"ל תכמי הספר הנכר אחורי' בקשו לחפש ולהתחל' להם היתר והוריתי להם שיקנה תן הקנב' קודם י"ע דאז או רגל תאיתו בהמה שרפתו לשחוט ב"ט ואזי הוי כהמה שחגי של ישראל' דודאי תני' לאו דוקא חיל בתר טעמי' דא"ל לבית גשר בלא שחיטה:

אך עדין כ"ס הא"ך יקנה ישראל אחיו חלק שיקנה תנכרי' כיון דדע' טעמ' הספיק'

המהלך

ישת שלא
יהי' דנתי'
הש"ס
סותרין
וא"ו

המהלך

שאלה כא כז

קודם שילכו להתפלל או אח"כ כי זה אומר בכה חס
אומר בכה חס דרך ישמח אור:

תשובה הנה לא נכלל תעניי תה שכתב בס'
ת"א סי' תרע"ב ס"ק ה' ו"ל וכל דמי
שלא התפלל מעריב מדליק קודם דאין כדך ותן
כ"כ ליכא למיחש שתא ישכח מעריב עכ"ל. שניות
מדברי סופרים וחכמים קצת מקהילתינו הוסיפו
טעם מהסבירא הואיל דומן עיקור מצות הדלקה הוא
ותן קצר ועובדת תהר וערבית ותמו כל הלילה יש
לחוש יותר שיעבור ותן הדלקה ע"כ יש להקדים והחוט
המשולש אמרו הלא אש' בהדלקת נירות בנ"כ בעוד
היום גדול אפ"ה מדליקין קודם תפילת ערבית מכ"ש
בביתו שמדליקין לאחר שקיעת השמש דהומן הדלקה
עוד מעט דיש להקדים ההדלקה:

והנה שלשה אלה המה נפלאים מתני ואין

מפסיקין לדחות ק"ש עד אחר ההדלקת
כי ידוע דהתחלת ותן הדלקה הוא בסוף שקיעת
החמה והוא בעת יציאת הכוכבי' וכן הוא בס' ת"א
ונמשך הומן עד חצי שעה בתוך הלילה כתבואר בטור
וג"ע וזה הוא הומן דאמרינן בגמ' בס' בתה מדליקין
מזמן משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק' כו'
ותוקמינן בגמ' דהיינו לפני דאי לא ארליק מדליק
וה"ל לפני ק"ש מתחיל הומן בנחת הכוכבים ואף דאית'
בש"ע לא תקדינן ולא תאחרין היינו לפני מצוה
מן המונח בס' זה הוא רק דעת הרמ"ם ע"כ
המ"מ טעמ' דמשקע הא דאמרינן בשבת ובלבד שלא
יקדים ושלא יאחר על כר' חנוכה ולא ק"ל הכי רק
קאי על כר' שבת כמו שכתבו כל הפוסקי' ותמי' על
הש"ע דהכא כתב לא תקדינן משמע דמסק' כרמ"ם
דקאי על כר' חנוכה ובס' דס"ג כתב הש"ע הכי על
כר' שבת ול"פ כיון דהתחלת ותן הדלקה חתן ק"ש
באי' לאחר ווראי יש להקדים ק"ש שהוא ראורייתא
לכר' חנוכה שהוא תרדבנן ועוד יש להקדים טעם וזהו
תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם כמו דאית' בס' תר"כר
לפנין קריאת ס"ת דתקדינן לקרות בשל ר"ה קודם
של חנוכה משום תדיר קודם אף דהתם תרנוויהו
דבנן תכ"ש ק"ש שהוא ראורייתא ותדיר שהוא
קודם:

ואל הלא קידוש היום שהוא ראורייתא וא"פ
תבואר בס' תר"פ דאס' אין ידו משבת
לקנות שניהם כ"ה קודם משום פרסומא ניסא • הא
לא קאי אדרבה משום דאי' תהא דכתבו הר"ן וכו'
אפ"כ דקידוש ראורייתא וכו' תרדבנן כיון דאפשר
לקדש על הפת שחן לכר' חנוכה עדיף • גם הרמ"ם
כתב דכ"ה וקידוש היום שניהם דבנן כ"ה עדיף
משום פרסום כ"ה

יד **מכר**

כסף תטעמי' ה"ל ואח"כ כתב אבל מ"מ כיון דר"מ חיון
בתשובה סי' ה' פסק שאין תנאג החגרי' תועיל להפקיע
קדושת בכור מסתברא לי לחלק דיותר תסני אלמותו כו'
ועוד ס"ל אפי' נאחר דמות יש לנכרי בדיניהם תועיל
להפקיע קדושת בכור אפ"ה בנ"ד שלא תכרה
הישראלית לנכרי דעלתא אלא לנכרי שהיא תוכרת
אותה ובוטחת בו שתחזיר ותתכור לה הפרה כו' ולא
תחזיק בפרה כ"ע תודים דאינו תועיל להפקיע קדושת
בכור במעות בלא תשיכה כיון דע"פ הר"ן לא זכתה
כו' אלא תשום דיכולה לזכות בדיניהם והרי אין
הנכרי הוואת תפיכה לזכות בדיניהם ולהחזיק הפרה
בשלמא בישראל תוכר לנכרי הפרה מתש ע"ד שיזכה
הנכרי בפרה כו' ת"מ הואיל ובדיניהם קנה לנכרי
דונה לזכות בדיניהם ויתבטל לישראל כו' תועיל
להפקיע כו' ועוד כו':

ועוד כ"ל אפ"פ שחזק דיניהם הוא שמעות לחור

קונות היינו היכא שקנה נכרי בתקנת גמור
ע"ד שיחזיק הפרה אבל בכה"ג שלא קנה אלא להפקיע
קדושת בכור והדמים תוריע' כו' אי אית' לדינייהו
אח"כ כשרונה נכרי להחזיק בפרה אין ווכה
בדיניהם • בשלמא אי עבד תרנוויהו מעות ומשיכה
כו' ולא תהני בדינא דידהו ת"ת כיון דבין תורה
וכה בתר ד"ת אולי' נפקעה קדושת בכור עכ"ל
בקיצור וכל אילו חילוקי' סברות ישירות הנה
דמטעמי' אילו לא תהני תה שקונה בדרך חגרי'
ולא תן הר"ן להפקיע קדושת בכור וה"ה לפנין מכירת
חתן שייכי' נתי' כל הנהו טעמי' ולא תהני משא"פ בנ"ד
שקונה מן הראש אורגל מן הבהמה קודם י"ט בקנין
גמור איתנין המעות שקונה בדיני דידהו ואין
יכולין לחזור ויכולן לכופס בדינה' לקיים התקן ווראי
שעיר יש לישראל חלק בבהמה אף אילא תשוק ויכולין
לשחוט ב"ט בשביל חלק ישראל:

וה"ה בכור אי אירע שמכר ישראל לנכרי הפרה

באחת תקח גמור שיחזיק נכרי הפרה
להיות שלו לגמרי והנכרי נתן המעות אף דעדין
לא תשך האיל דקנה בדיניהם ויכול להוציא הפרה
בדיניהם כדמכר בש"ס דאיוהו נשך ובחולין כנ"ל
דהשתא כל הגהה חלוקי' דתחלק בתשובת הנ"ל לא
שייכי כולל ע"ד דעת תכרעת יעקב תולעת וכו' יבילנו
מכל טעות ויתן אחת ליעקב הק' כהן תפראב חו' פה
ק"ק קאלפנק ואגסי':

שאלה כב

נשאלתי חבורה קרישא שנוהגין להתפלל
תפילת ערבית וק"ש בותנו האין
יבא ביתי חנוכה פס הדלקת נרות חמשה להדליק

שאלה כב

לקדם ופריך בש"ס אחאי תדיר ואינן תדיר תדיר
קודם ומשני לידע שהוקבע ר"ח בומנו וכתבו התוס'
תדיר קודם בלא רב שפירא הי' יכול להקשות כן עכ"ל
ואם איתא דלא אתרינן תדיר קודם רק לקדם אבל
לא לרחות לא הוי ק' כלום בלא רב פכרא דהוי פ"ד
דלא אתרינן רק שיר א' והוי פכ"א' נראה ולזה לא
תהי תדיר אבל באחת לא קשה תדיר דבאחת ראס
אין לשאינו תדיר שום תעלה אחרת גברו ודאי כ"ע
תורה דתדיר קודם אף לרחות כיון דשיתין שוין וא'
תהם עכ"פ נריך לרחות תהיכי תיתי לומר דשביקין
התדיר רק כאן נבי חנוכה יש לו תעלה דפרסומא
ניסא בזה הוא שפיר לומר סברא זו כיון דהוא
לפרסומי ניסא נריך לפעולת עכ"פ רק אי יכולין
לקיים שניהם אזי תדיר קודם כיון דעכ"פ פרסום
ניסא איכא אין נפקא תינה לעני' פרסומי אס פרסומי
קודם או אחריו תשא"כ תדיר הוא נודר' הכתוב
לקדמו כדאית' בפ' כל התדיר וא"כ כיון דהתקשה
בש"ס הג"ל עדיין לא ידע שום תעלה לר"ח ולשבת
עד דהתירגן משני לידע שהוקבע ר"ח בומנו אבל
התקשה לא אסיק אדעת' פירשו התוס' שפי' בלא
רב שפירא הי' יכול להקשות דאחאי ירחח ר"ח לשבז
כיון דלשבז יש תעלה דתדיר ולר"ח אין שום תעלה
יותר תשבת וודאי שיהי' התדיר קודם אף לרחות כיון
דעכ"פ שבת עדיף תר"ח אבל נבי חנוכה יש גם
לחנוכה תעלה תלתא דפרסומא ניסא וזה

פשוט:

נחזור לענייננו כיון דמוכח דהתת"כס ותה"רן
הג"ל ראשי' לרחות לגמרי הוי רוחה
קידוש היום לנ"ח אי הוי דאורייתא דוקא על היין
תכ"ס שמוחה ק"ש שהוא דאורייתא את נ"ח לענין
קדושה:

ועתה יש לרחות הני ב' טעמים הג"ל דחה
שכתוב בת"א דמדליק קודם תשום דאין השלשה
נריך ומן כ"כ ליכא לתיחש שתי יאכז תפריד דלפי טעמים
תם שכתבנו אף דליכא לתיחש שתי יאכז ק"ש
קודם תשום שהוא דאורייתא ותדיר:

ועוד אף דק"ל דסדלקה עושה תבנה היינו
לאמיק"אס הדליק שלא לשם תבנה דנריך
לכבותו כ' אבל ת"ת התבנה נתי לראותו כדי שיזכיר
הנפס כתי דאית' בספ"ז הניחת הללו אין לו רשות
להשתמש בהן אלא לראותן בלבד משמע שכל ויתן
שאינן לו רשות להשתמש בהן תבנה לראותן והיינו
שיעור ומן הדלקה דלכך נריך ליתן שמן כל כך שיהא
חלק' שיעור זה ולראות אותן כדי שיפרסם ה"ס:

ובזה נראה נתי טעם הש"ישי דמדליק בנ"ח
קודם תפילת ערבית דכל"א בל על
תה תקנו זה דהלא פריעי שיתקם להדליק אחר
תפילת

מכל הני משמע דאי הוי קידוש על היין דווקא
דאורייתא קידוש היום קודם א"כ ק"ש
שהוא דאורייתא קודם לנ"ח שהוא דרבנן וא"ל
דדווקא אס אין ידו תשנת לקידוש היום ונ"ח דחרא
תנייהו נראה לגמרי אזי הוי קידוש היום קודם אי
הוי דאורייתא על היין דווקא תשא"כ הכא לענין
קדושה דלא נראה ק"ש לגמרי י"ל פרסום הנפס
קודם ידוע אינו דאדרבה משמע איפכא כתי לענין
תדיר שכתבו התוס' בשבת ד' כ"ב ד"ה הדר פשטא
וכו' ומה שאקדיתן לקדוש בשל ר"ח תשום דבקריתא
התורה דמני למעבד תרווייהו תדיר ופרסום ניסא
עבדינן תרווייהו אבל היכא דלא אפשר למעבד
תרווייהו פרסומא ניסא עדיף עכ"ל תכ"ס הכא
דאפשר למעבד תרווייהו תדיר קודם ונפרט ק"ש
שהוא דאורייתא דמשמע תפוסקי' הג"ל דהוי קודם
אפי' לרחות לגמרי:

אך דברי תוס' בדבור הג"ל צ"ע דלא משמע
הני בסוף סוכה דף כ"ד ע"ב תיתיבי גירסל
שבת ואל ר"ח של ר"ח קודם ואס איתא ליתא תרווייהו
א' רב שפירא תאי רוחה לקדם ואחאי תדיר ואינו
תדיר תדיר קודם ותשני לידע שהוקבע ר"ח בומנו
ע"כ ולפי דברי תוס' הג"ל כיון דתסיק הכא דאתרינן
תרווייהו שיר של ר"ח ואל שבת אחאי ידחה
של ר"ח להקדים הלא אפשר למעבד תרווייהו להיות
תדיר קודם וגם תדאיתרין אח"כ שיר של ר"ח יתפרסם
שהוקבע ר"ח בומנו. א"ו דעי' שיקדים ר"ח אף שאינו
תריב יודע יותר שהוקבע ר"ח בומנו ה"ה הכא נתי
דנריכין להתפרסם הנפס י"ל אפי' להקדים קודם כדי
שפ"ו יתפרסם יותר וא"ל דלכך מקדיתין קריאת
ר"ח תשום דיש לו שני תעלות שהוא תדיר וגם לפרסם
שהוא ר"ח כי גם בומן הוה שייך האי טעמא דתשום
זה אמו נוחין לומר בראשי חדשים אחד ע' וידבר
כדאיתא בש"ע סי' ת"ח בה"גה דת"א דמוכרין גם
חוסף ר"ח כ' כדי לפרסם שהוא ר"ח כו':

אך לפ"ז תנ"ל לרש"בא בתוס' הג"ל ללמוד תהא
דנ"ח קודם לקידוש היום וה"ה דהפטרות
חנוכה רוחה של ר"ח אף דר"ח תדיר תשום דפרסום
גם עדיף דתא ר"ח שאני דיש לו ב' תעלות כנ"ל
אך י"ל דהתוס' סתמו גם אשאר טעמי' שהביאו
דמשעין בשל חנוכה:

ואגב זה ראיתי תה שכתב בש' ת"א בס' תר"ס
ס"ק ב' דהא דתדיר קודם היינו להקדים
אבל לרחות פרסומי ניסא עדיף ובתוס' סוכה ד' כ"ד
ע"ב משמע דאפי' לרחות תדיר עדיף ויש ליישג ואמי
תיובת' לא קא חזינא הכא דודאי דעתו ע"ת דאית'
שם מיתיבי גירסל שבת ואל ר"ח של ר"ח רוחה ונ"ח ואס
איתא ליתא תרווייהו אחד רב שפירא תאי רוחה

קושי' על
התוס'

קושי' על
התנ"א

הכוכבים כמו דאי' בעור ובש"ע סי' רל"ה ובלבוש וכו' שהוכחנו מהג"ס ואדרבה הלא תחמירין עמי שלא יעבור התחלת הויתן הק"ש משלא יעבור הדלקת נירות דבזה מבוחר בעור ובש"ע שלא יתחיל לאכול וכו' שעה סתם לומן ק"ש וכו' וביתן הדלקה לא אשכחן; ואף דקצת אחרוני' החמירו ג"כ בהדלקתן שלא להזחיל לאכול מ"מ לא מצינו בסוסקי' ראשוני' שכתבו בזה שום דבר ובק"ש תחמירין אפי' אם התחיל לאכול תפסיק משא"כ אפי' במנחה תפסיק שחול ק"ש ראוריית' ועוד תחמירין אפי' בתפילת ערבית תפסיק שזמנו כל הלילה חייבין עמי דלמא אחא למיפשע מתפילת המנחה דזמנו קדוש וגל זה שנתבנו אפי' לרין ש"ס ומכ"ש בותן הוה שמדליקין בפניס דאין לחוש כמו דפסק רי' בתוס' פ' במה מדליקין ד' ק"א ב"ד דאי לא מדליק כו' וז' יתן אחת ליעקב הק' כהן מפראג חו' פה ק"ק ורנקנודע יע"א:

שאלה כג

דנה אוריע למעלת' מה שתירצתי בתו' בתפ' בינה שלמדנו בותן הוה כאן בישיבה ד' ה' פ"א ד"ה ונתקלקלו הלוי' בשיר וכו' פר דהיכי דלא אפשר שאני תירי דהוי אחתוס' כפודי' בע"פ וכו' והקשה תהר"ש דבגת' דפ' תמיד נשחט ליתא כמו שמתבאר התו' ח"ל פ"ג ובאמת הוא תמוה תאוד ומנוה הוא לתרן כי תהר"ש הנהיג בתו' ואע"פ אינו עולה שפיר בעיני לפי הגהותיו כי בשלמא התם בפ' תמיד נשחט בריך לעמא דלא אפשר שאני ומשום קושי' הגת' שם דהאריך יכול לאכול בקדשי' אע"פ שמעלה ומלינה בראשו של מוצא והוא כללית דלא תחזקרי איתרין כו' כדאי' שם אבל הכא אי אתרי' דכוונת התו' הוא נתי מדליקין להו בראשו של מוצא לא כריבין טעמא דלא אפשר ואי דלא יכולין הכהני' לאכול הנשר עד תחר תאי ג"מ בזה אם לא יחי' הגמר כפרה עד תחר ואין להאריך בזה פ"כ נ"ל דא"ש בלי שום הג"ה והוא דהתם פיר"ש פל הא דתחוסר כפודי' בע"פ היינו ששכח ולא הביא כסדתו ונ"ל למה לא פי' כפשוטו דהיינו שהי' אוגס ולא הי' יכול להביא קודם תמיד של בין הפרצי' דא"כ הי' ק' תאי קאמר בשלמא לת"ק יבא עשה דפסח שיש בה כרת וכו' דאם הי' אוגס קודם התמיד וגם עתה לאחר התמיד הוא עשה דהשלמה תנ"ל וידחה עשה דהשלמה תשום דאיתא כרת בעשה דפסח דהא כיון דקא' רחמנא דלא יקרב שום קרבן אחר התמיד וקודם לכן הי' אוגס א"כ ליכא שום כרת בעשה דפסח הוה דיכול להקריב כסח בכסח שני תש"ה פיר"ש דבשכח איירי רק כל זה היינו רק לרשת התקדשן דלא ידע

תפילת ערבית כמו קריאת התפילה וכל מה שיצא לקרב הדלקה לומן עד שיכלה כו' הוא עדיף א"ו טעם למה שדליקין הנלפ"ע דלכך תקנו קודם תפילת ערבית כיון דתבנה לראותן אחר הדלקתן משום פרסום נס דאי הוי תדליקן אחר תפילת ערבית הי' סולכין תיר תב"ה ולא הוי נראין ותנכראוי אחר הדלקתן משא"כ השתא דמדליקן קודם תפילת ערבית א"כ תוה העשם אין נכון להדליק בביתו ולילך תיר אחר הדלקה לב"ה לתפילת ערבית:

ואפשר אפי' בס' ת"א תורה שאין וזכנו כי הוא לא איירי אלא ביחיד שלא התפלל

ערבית דרך תשמיש לשון דמי' שלא התפלל מערבית תדליק קודם כו' היינו ומתפלל בביתו אבל לא שדליק הנירות וילך תיר חוצה לבה"כ: גם העשם שזמנו קצת לומדים שואל דותן הדלקה' נירמת הוא זמן קצר ועוד חיש תחר וק"ש ותפילת ערבית וזמנו כל הלילה פ"כ יש לחוש שיעבור זמן הדלקה לכן יקדים גם זה אינו אדרבה איפכא תסתברא בשביל זה יותר יש לחוש שישכח תפילת ערבית מהדלקה' נחת כמו דאית' ש"ס פרוכה בשבת ד' יו"ד תנחה כיון דקביע לוי' ותמי' תרתית ולא איתי למיפשע ערבית כיון דותנו כל הלילה לא תירית ואיתי למיפשע וא"כ כיון דותן הדלקה נמשך עד אחר זמן ק"ש יש לקרותה ק"ש קודם כי זמן הדלקה נמשך אחר יציאת הכוכבים חצי שעה ויותר וכן כזב דרת"כ בס' חגי שעה ויותר והוא נכון פ"ע הש"ס דאית' בריש במה מדליקין תנחתא משתשקע החמה עד שזכלה רגל תן האוק תאי לאו דאי כבתח כו' לא דאי לא ארליק מדליק ומפרש רי' עד דכלי' רגלא דתרמודאי ופי' רש"י שם אותה תלקטי פנים דיקס ומתעבדין בשוק עד שהולכין בני השוק לבתיהם תשמישנה ומבעירי בבתיהם אור ונשכרינן לפנים יבאיים וקוניס תהון והנה פ"כ נמשך זה עד זמן רב אחר זאת הכוכבים כמו דאית' בריש ברכות מאיתתי קורין אז שמש כ' תשעה שהפני נכנס לאכול פתו כו' ופי' דאי' תשעתי שאין לומר להדליק בסעודתו ש"ת שערין קצת הא יום שאין צריך עוד נר:

ובגמ' תשיק השיעור זה הוא תאודר תשיעור

דכהני' נכנס' כו' שהוא ביציאות הכוכבים דהיינו ג' כוכבי' ושיעור דכלי' רגלא דתרמודאי הוא אחר שצריכין נר בלילה והולכין לקנות אכל תרמודאי בשוק וא"כ הולכין גם אותן תרמודאי לביתם תן השוק ומשכלי' תגלי דאותן תרמודאי נתבא זה נמשך זמן רב אחר יציאת הכוכבי' אשר בודאי יש לו זמן להדליק אף דלכתחילה יש להדליק בהתחלת הזמן אחר שמשקע החמה והיינו בתחילת יציאת הכוכבים היינו רק לכתחילה משום וידח תנה או שחא יפגע וכוה הזמן ק"ש נתי הכי הוא דלכתחילה יש לקרות תיר בבית

לפשות תיחד קודש זה אינו תידי דהוי אחוסר כפודי
בע"פ וכו' דלפי האמת נתי שעת' הא דתלין כדאמר'
אש"ג דנתי אפשר לפשות פסחא שמי"ת לא פשקין כך
לפשות פסחא שמי"ת דהשתא א"א לפשות בעינן אחר
תלין בראשו של מונח אפי' להאי ת"ד וא"כ ה"א אף
דאפשר לפשות לתיחד קודש לא דחינן בשביל זה
ומקרי א"א בעינן אחר ותעלה ומלינן וכו' ועוד י"ל
דאיתי עשה וכו' כדאמר' בפ' תמיד נשחט וכו' :

תשובה

כ"כ ש"ת מהר"ר יואל נר"ו י"א קדמתן
לכל דבר' שנית אודיע אשר תפשי ידי אנפשותיו נזק
דבש אחרי נועם אל עבר פני הופיעם. דברים של
טעם בפלטו של הלכה ותו' של נתקלקלו הלוי' בשיר
כי תה שמינה מהר"א לפי פירושי ודאי י"ש לסקפק
עליו כתו שכתב מעלתו דל"א אה אכילתן הי' בלינה
ולא הי' הנמך כפרה ב"ע ולפי ישוב של מעלת' שהתו'
כאן רבונס לתוך הקושי' דמס' ר"ה לאידך ת"ד דפוסל
לינה בראש המונח והיינו תאס' דלא אפשר שאמי
ולכאורה לפי' מעלת' עדיין נשאר הקושי' לתהלא פריך
המקשה בתס' פסחי' הניחא כו' כיון דהמקשה לא
אסיק אדעת' לתוך תאס' דלא אפשר שאמי דא"כ גס
השתא לא ח"ל להקשות מאכילת כהני' וה"ל לתפרק
לפנתו שנוי' הש"ס היכא דלא אפשר שאמי אף זה י"ש
לייבש ואין תן הסודך להאריך כי ווראי גס לפכו
גלוי אבל בתאי דנ"ל דהא דמביאי' התו' ראי' תתחושד
כפרה בע"פ דלא תיתא דהכא אי כתו אפשר כיון
דאפשר שלא לקבל עדות החדש עד לתחד וע' תביאי'
דאי' תתחושד כפרה בע"פ דיש יוכיח דיש לדחות נתי
לפשות פסחא שמי' ואפ"ה הוי לא אפשר כדי לפשית
המטה בותנה עכ"ל הדמיון הזה כ"ל שלא קרב זה אל
זה דוודאי בקרבן פסח דעיקר התנוה בותנה הוא
פסח ראשון שהוא דבר בעתו תשא"כ הכא כיון דהוי
זה הקלקל להלין קדש' פ"ג מונח להביא קדש' לירי
פסול ה"ל לתקן שלא לקבל העדות לתחד וזה הוי
לתחד ד"ח והוי שפיר וזתמ העיקר לתחד כי זה תלי
הכל כנ"ד כדאי' אשר תקראו אותם אפי' מוטפי'
ומכ"ש בעינן דלפי דעתו דזה הוי שלא בותם לרשות
עד לתחד ולכך לא חששו לקלקל זה של לינה בראש
המונח אפי' לת"ד דפוסל לינה ואף דלינה הוי פסול
דאוריית' מכ"ש שלא הי' להם לקלקל השיר לרשות
בשביל זה דזה הוי רק דרבנן אף דלת"ד דשיר של
קרבן הוא דאוריית' ת"ת לא נקבע תן התורה אחז
שיר לומר דזה ביד חכמי' כתו שזקמן לומר בשחית
ר"ה תמיד שיר של שחר ש"ת דדבר זה ביד

החכמי' :

גם בנין ארזאין : אשר בנה יסוד עליו איסחובן
לי תה שדקיק בעי"דשי דסתנ שגכח ולא
כביא

ידע האי סברא דתלינה בראש המונח תידי הת"ק
דנשכח איירי וטעמי' תאס' עשה דכרת וא"כ ליכא
להקשות לת"ק שום דבר אבל לפי התיירנן דקאת'
תלינה א"כ לא צריך לכל זה ויכול לומר דתיירי הת"ק
אפי' אם הי' אונס קודם התמיד ותלינן בראשו של
מונח לפ"ו א"ש הלשון דקא' ר"י בן ברקא אף תחוסר
כפודי וכו' דאם הי' העטם דת"ק תאס' עשה דכרת
כרס"ר המקשה תאי אף תחוסר כפודי וכו' דקא' אפי'
ת"כ וכו' הל"ל דהא טעמי' תחולק' הם וחדא
עדיפי תחברתא אלא הכי קאמר לת"ק דקאמר'
תחוסר כפודי' בע"פ ולא חלקת בין שכה ובין אונס
כדאמר' ש"ת דסבר' דאפי' באונס נתי יכול להקריב
קרבנו לאחר התמיד ותעלה ומלינן א"כ אף תחוסר
כפודי' בשאר ימות השנה מצינן נתי שיקריב לאחר
תמיד של בין הערבי' והיינו כדי לאכול קדש' לערב
כן כ"ל פשוט והנה תו' בר"ה נתי תקשי' האי קושי'
דהכא בתס' בינה ותסי' וכי תיתא דמעלה ומלינן
בראשו של מונח הניחא לת"ד דאין לינה פוסלת
בראש של מונח שפי' אבל לת"ד דלינה פוסלת בראש
של מונח תאי איכא לתיתר פ"ש והנה לכאורה קושי'
הלו' ק' נתי על הבת' פ' תמיד נשחט דמתוך שם תלינן
כו' דק רש"י שם תתירנו בפירושו שם ד"ה לא ירדו פ"ש
והיינו דעלטותיהו ליתא אם הי' תלינן בראשו של
מונח ולא ירדו אם רשאי להקטירן שם דפשיט' דתותר
דהא איתורן העסאלי' בלינה סבירנן דהו' אם פלו לא
ירדו הכי לכ"ש דק פלוגתיהו הוא אם לתתירנו ירדו
אם רשאינן תו' להעלותן לכתחילה חד סבר דאסור
דבעת' שחיו לנין בראשו של מונח הי' נפסלי' בלינה
וא"כ פתח שירדו אין רשאי' להעלותן וחד סבר דאין
לינה פוסלת בראשו של מונח כלל ותותר והנה כאן
בגדון דידן דתמיד נשחט דמתוך הבת' דתלינן דאש"ג
דלת"ד האנסלי' בלינה בראשו של מונח רק אם פלה
צדיעבד לא ירדו הי' נראה לאסור כאן דהאריך יעלה
אחין בתחילה ומלינן בראשו של מונח כדי לפוסלן שם
ואפ"כ יקטיר איתן תאס' דאם פלה לא ירדו ת"ת
שלא ידחה הנכתב בתורה לאכול הבט לי' קדש' לערב
תותר לפשות כן אבל ת"ת הי' בר"ה הקא' שפיר
הניחא וכו' דהא דקא' תאס' תאס' דקלקלו סלי' בשיר תש"ה
עשו חכמי' הי' קודש ולתחד קודש דלת"ד דלינה
פוסלת בראש של מונח הי' צריכי' לפשות לתחד
קודש תאס' תאס' תאס' דתלינן ת"ת להאי
ת"ד הוא הקלקל כתו האי הקלקל השיר וק"ל :

והנה

קושי' הנ"ל תתירני' תו' הכא בתס' בינה
וקאמר' דאי תאס' תאס' תאס' לא הי' צריכי'
לפשות לתחד קודש דתלינן בראש של מונח ולא
תקראת הקלקל כהאי ת"ד דהכא דלא אפשר שאמי
תאי אמת דזה לא תקראת לא אפשר דהא אפשר

שפסול תה שהביא בלילה לבתרי ואף שיתבטל ע"ז כחה עשין חתור' אפ"ה אין תוכשר הלילה להביא קרבן ה"ה אחר התמיד הוצן פסול להביא שום קרבן חוץ קרבן פסח דכתיב קרא ע"ז פדשו תדרי דסוי אמתוסר כפורי' בע"פ דתנינו שהי' תתיר' להביא אחר התמיד בשביל אכילת פסח ש"ת אין אותו הוצן פסול להביא קרבן אם יש איזה צורך ועטס בדבר ה"ס כאן וזה לפי סכנת התו' דהשתא דאין עשה דמוספי' חתיר לרחות עשה דהשלמה רק ב"ל דלא ניותא התורה עשה וז כלל באופן זה היכא דלא אפשר בענין אחר אם לא לרחות הקרבן לבתרי ואח"כ כתבו ועוד י"ל דאין לחלק בזה רק דעשה דמוספין חתיר תנר עבדו כחו שנוי' הש"ס בעשה דאכילת פסח כנלע"ד בדרך פשוט שעולי' יפה כפי' דברי התו' ובדעת כלולה של מעלת' יעלה איזה יכשר * ותו לא אוכל להאריך תאין שעת הכושר ויתרון הכשר וה' יצני בתעגלי צדק ואורח תישור או' לנכח יעקב הק' כהן תפדאנ חו' פה ק"ק קובלענן ואנפי' :

ע"ב שו"ת מטאח

שאלה כג

שו"ת מט"ד שאלה כד

חורב פעלנו' שכתו ותהלתו נאה לו יפה אחר של"תה שפתי ברור תולונו ה"ה אה"י ידידי הרבוכו כ"ש תוהר"ר שלתס נר"ו יאיר כחתס ברה :

אמרותיו

אחרי נועס' דברי חכמים בתקנות נעופים - נעס שפאופים - אל פבר פמי אופים - בשאלת דבר שלח ביע"קב - ואשר השבתי ידי אחור וקדם - לא קדתי להשיב דבר הוא תרוב עבודה עבודת ציבור ויחידים - ועול תלמידים במעשה חרורים - ושיעורן דאורייתא כסדרן תמידים אפ"כ לעת הוואת סתוך ליג השבועות * הי' לי קנת פח ושעות * הנבתי תן החרכים - והפסקתי בין הפרקים להשיב תפני הכבוד - פ"ר השאלה דשאלין תפי כבוד על אוד' הנהו בר אוות אשר בקנה שלהם סתוך לסופו כפתור וחתת שמי קנים תתנו יובאים והתם כאורך חצי אכנפ סתוך לריאה ואותן שמי קנים נכנס' לשני חלקי בדרי הריאה - ובוה פשוט שאין לפסול תשום כל היתר כנעול דתי - כתבואר בי"ר סי' ל"ג בשמי קנים כיון דבאילו בר אוות היינו דביתוי' וכל

הביא כפרתו ולא כתב שהי' אונס ולא הי' יכול להביא כו' גם חוסף אשר ר"י בנו של ר"י בן ברוקה הוכיח תדברי ת"ק דלא תחלק בין שכת לאונס דעמתי' הוא תשום דמליק בראש התובח כו' וא"כ לפ"ז דוקא אונס נדחה לפסח שני ולא שכת דהיינו שונג הלז תשנה שלמה שנינו בריש פ' תי שסי' עתא שכת חו נאנס וכווראי לא ס"ד לחלק בין שכתה לשונג דעיקר שונג' ע"י שכתה וכל"ה נמי יכול להיות שת"ק אינו תחלק בין שכת לאונס ותה שאתר הת"ק יבא עשה שיש בה כרת כך הוא פירוש' זה העשה הוא חתור תשום שיש בה כרת במקום אחר :

ובאשר

ווראי תכות ליישב דברי התו' חילו אף איני אענה חלקי ליישב דבריה' בדרך הפשוט כי אין הפנאי תשכי' עתדי לי כך בעומק' של הלכ' בנדרול' ונפ"ר אשר אנו עוסקי' פס בשיבתינו בתסכ' אחריתי כידוע לו וכי קאי רבי בהא תשכ' כו' אפ"כ להוציא חלק א"א - ונלפע"ד דוראי לא ניהא להו לחתו' לתרן הכא תעלה ותלינה כו' כפי' תהר"גא וכפי' תעלת' תשום קושי' חניחא כו' דבשלמא בתמיד נשחט לא קשה כיון דא"א בענין אחר הוי כדעבד תא"כ חכא עכ"פ הוי יוצר הקול תקלקול חסיר להאי ת"ד כנ"ל לכך המציאו חתו' סברא אחרת דלא אמתה תורה שלא יקעיר שום קרבן אחר התמיד של בין הפרבי' רק היכא דאפשר ויש בדיקה צירט להקריב תחילה איזה שירנה חוי הוא תבות עשה להקריב כל הקרבנות תחילה קודם התמיד אבל אם אפשר בענין אחר לא תנינו שנינו התורה לרחות בשביל זה הקרבן לבתרי כמו דילפי' תהעולה שולה ראשונה דתמיד של שחר יחי' ראשון לכל סקרבנות וכי נאחר אם אירע ששחטו קודם התמיד של שחר לא יקריבו אותו יום תמיד של שחר אף דאירע קרבן ששחטו קודם לא נפסל ונקרא קרבן כמו שכתבו התו' כוף ד"ה בשולה שולה ראשונה אפ"ה כריך להביאו אח"כ התמיד שהוא חייב לאותו יו' ה"ה י"ל נמי גבי קרבן תוסף שלא נפסל בשביל זה להביא אחר פתתיד קרבן תוסף כיון דא"א בענין אחר וזה שיך דוקא לפרש הכא גבי תוספי' תא"כ בס' תמיד נשחט לא הת"ל הכי אי לאו תשום דעשה דספח חתיר תשום דהתם אפשר לקיים העשה ולא נדחת הקרבן דאפשר להביא הקרבן של כפרתו למחר וכיון דאפשר לקיים העשה ולא נדחת הקרבן תחייבי' לקיים העשה כמו דכיתיה התורה באופן זה רק ע"ז בא צידי פביח' פשט תתקום אחר ווראי ב"ל תאי אולתי האי פשה תסאי פשה כיון דלא נדחת הקרבן תועל פלימ לקיים אותו עשה דעלי' השלם וזה דבריק להביא דאי תתחוסר כפורי' כדי שלא תיחא דלת' פשה דהשלמה כמו פשה דביום טויתו וכדחתה לו

וישנו
לדברי
התו' בתס'
בינה דף
ה'פ"א
ד"ה
ונתקלקלו
כו'